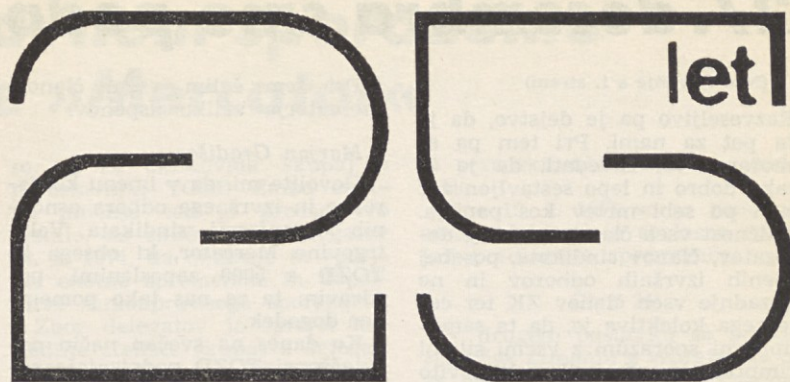

Mercator

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI VELETRGOVINE
MERCATOR

LETO XII.

LJUBLJANA, FEBRUAR 1974

ŠT. 1

27. decembra smo podpisali samoupravni sporazum

Na svečanosti sta govorila Jože Rener, predsednik zbora delegatov in Marjan Gradišar, predsednik konference osnovne organizacije sindikata.

Jože Rener:

Tovarišice in tovariši, dovolite mi, da v imenu Mercatorja prav lepo pozdravim to pomembno srečanje. Istočasno mi dovolite, da v naši sredi posebej pozdravim tovariše Jožeta Vidica, predsednika Rep. odbora sindikata stor. dejavnosti, Lojzeta Fortuno, direktorja posl. združenja za trgovino, Franca Kragla, namestnika direktorja posl. združenja za trgovino, novinarje in vse druge goste.

Z današnjim dnem smo delegati TOZD Mercatorja in vse štiri komisije (industrijska, trgovska, finančna in integralna) opravili veliko delo.

Z nalogo smo pričeli že pred dvema leti. Ne nameravam opisovati vse težave, s katerimi so se srečavale štiri komisije in delegati pri svojem dolgotrajnem in zapletenem delu.

Dejstvo je, da je bilo mnogo težav, predvsem zaradi nejasno-

sti. To dokazuje šest osnutkov in sedanjí samoupravni sporazum je že sedmi (tudi ta je že doživel korekturo), predno smo prišli do današnjega samoupravnega sporazuma.

Skratka, naloga, ki nam jo je zaupal kolektiv Mercatorja, je bila težka in zapletena. Recepta za sestavo nismo dobili nikjer. Istočasno pa moramo priznati, da so nam tovariši iz CK ZKS, tovariš Dragan in tovariš Toš ter člani ljubljanske pravne fakultete ter Republiškega sekretariata za delo, dali res veliko napotkov in se jim iskreno zahvaljujem.

Sama sestava samoupravnega sporazuma ni bila enkratno dejanje, temveč daljši proces. Ta se je danes formalno zaključil, praktično pa se bo nadaljeval še dolgo, dolgo časa.

Menim, da lahko priznamo, da smo bili v začetku sestavljanja samoupravnega sporazuma pravi prvošolci in da smo se v teku

dela usposabljali in učili, da bi nazadnje, kot vidite, opravili pomemben izpit.

Pri sestavljanju tega izredno važnega akta so aktivno sodelovale vse komisije, vsi delegati TOZD in politične organizacije, sindikati in ZK. Vsi smo vložili resnično mnogo truda in časa. Nihče ni zahteval plačila, zato se mi zdi prav, da damo priznanje vsem delegatom, komisijam za opravljeno res veliko delo.

Da je samoupravni sporazum dobro sestavljen, potrjuje dej-

stvo, da so le-tega na številnih zbora našega kolektiva po Sloveniji pa tudi izven nje, soglasno potrdili, razen ene TOZD.

Mogoče še vprašanje, kako in zakaj smo s tem samoupravnim sporazumom dosegli take uspehe. Dosegli smo jih zato, ker so vsi člani komisije in delegati imeli vedno pred seboj tako skupne kot posamezne interese kot tudi to, da je treba odnose med TOZD urediti na osnovah razčiščenih medsebojnih odnosov, da se nihče ne more razvijati na račun drugih, in da je nujno potrebna razumna poslovna solidarnost.

Kot že rečeno, samoupravni sporazum je sestavljen, in kot vse kaže, bo danes podpisan. Res, predno smo prišli do tega podpisa, je bila dolga in težka pot.

(Nadaljevanje na 2. strani)

*Za mednarodni praznik žena,
čestitamo vsem sodelavkam
in jim želimo veliko delovnih
in življenjskih uspehov*

Pred podpisom samoupravnega sporazuma. Govori Jože Rener

27. decembra smo podpisali...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Razveseljivo pa je dejstvo, da je ta pot za nami. Pri tem pa se moramo vsi zavedati, da je še tako dobro in lepo sestavljen akt sam po sebi mrtev kos papirja. Dolžnost vseh članov komisij, delegatov, članov sindikata, posebej njenih izvršnih odborov in ne nazadnje vseh članov ZK ter celotnega kolektiva je, da ta samoupravni sporazum z vsemi silami čimprej in čimbolj učinkovito uresničimo v vseh TOZD in razumljivo tudi v delovni skupnosti skupnih služb podjetja.

To je naša poglavitna naloga.

Prepričan sem, da ima naš 5.000-članski kolektiv v sebi dovolj moči, znanja, delavnosti in volje in da bomo naloge, ki nam jih je zastavila družba, uspešno in v korist tako družbe kot posameznika stoddostno uresničili.

Pri tem želim vsem članom Mercatorja veliko uspehov.

Marjan Gradišar:

Dovolite mi, da v imenu konference in izvršnega odbora osnovnih organizacij sindikata Veletrgovine Mercator, ki obsega 25 TOZD s 5000 zaposlenimi, pozdravim ta za nas tako pomemben dogodek.

Ko danes na svečan način pooblaščenici TOZD podpisujejo samoupravni sporazum, ne smemo pozabiti vloženega dela in prizadevanj, ki so ga v dveh letih pri pripravi osnutkov vložili člani statutarne komisije, potem delegati iz TOZD, strokovne službe podjetja in nazadnje še družbenopolitične organizacije, posebno pa Zveza komunistov. Vsem, ki so sodelovali pri snovanju in pripravi tega tako pomembnega dokumenta se v imenu sindikata

podjetja Mercator Ljubljana najlepše zahvaljujem.

Prepričan sem, da izražam mišljenje celotnega kolektiva podjetja Mercator, da se s podpisom samoupravnega sporazuma uresničujejo ustavni amandmaji o resničnem upravljanju po neposrednih proizvajalcih — delavcih. Za nas, trgovce, pa še toliko bolj, saj nam je zaupana še posebna naloga.

Naš samoupravni sporazum in ostali samoupravni akti, ki nam sledijo, so izdelani tako, da se vsaka TOZD samostojno razvija in da ni v nobenem primeru kršena njihova samoupravna pravica. Samo tak način samoupravljanja nam daje garancijo, da bo gospodarjenje v podjetju Mercator tudi v prihodnje napredovalo in se razvijalo v korist vseh delavcev podjetja Mercator, ter naše socialistične družbe.

Drugi časopisi so pisali o nas

DELO, 20. 12. 1973

POTROŠNIKI — TRGOVINA Ljubljana, 19. dec. Danes dopoldne so v klubu poslancev prvi podpisniki podpisali »Družbeni dogovor o poslovnih in etičnih normah, pravicah, obveznostih in sodelovanju potrošnikov ter delavcev v združenem delu«.

...K družbenemu dogovoru je doslej pristopilo 31 krajevnih skupnosti in 9 TOZD trgovine na drobno iz podjetij Emona in MERCATOR, ki sta sodelovali oblikovanju dogovora...

LJUBLJANSKI DEVNIK, 19. 12. 1973

Fotovest

Veletrgovina MERCATOR je svojim 260 upokojemcem pripravila včeraj prijeten dan. Povabili so jih v dom JLA, kjer so jim pripravili novoletno srečanje. Bivšim sodelavcem je spregovoril Adi Osterc, generalni direktor MERCATORJA. Nato so jim ob kosilu zaigrali Planšarji. Pozno popoldne, ko so se začeli upoko-jenci, veseli, ker se jih je njihova nekdanja delovna organizacija po tradiciji spomnila pred novoletnimi prazniki, razhajati, so dobili za darilo še novoletne pakete.

DELO, 28. 12. 1973

MERCATOR: sporazum podpisan.

TOZD Emba pa ni podpisala samoupravnega sporazuma o združevanju.

24 temeljnih organizacij združenega dela ter delovna skupnost skupnih služb je danes podpisalo samoupravni sporazum o združevanju v podjetju MERCATOR, veletrgovina. Sporazum ni podpisala le TOZD EMBA, ta bo namreč sprožila ustavni spor.

Priprava sporazuma je zahtevala daljši čas, saj so o tem zavzeto razpravljali kar dve leti. Sporazum so podprli na številnih zbiorih delavcev TOZD v Sloveniji in zunaj republiških meja.

MERCATOR bo drugo leto praznoval 25. obletnico obstoja, že sedaj pa združuje okoli 5000 delavcev.

DOLENJSKI LIST, 13. december 1973

PRVI VLAK UŠEL, LOVIMO DRUGEGA!

Kupec v Novem mestu nemalokrat zapušča trgovino nejevoljen in razočaran, ker ni našel blaga, ki bi ga rad kupil. V novomeški občini že vrsto let ugotavljajo velik odliv kupne moči. Prikras je tudi občinski proračun, ki ne dobi toliko prometnega davka kot bi ga lahko.

To je samo nekaj dejstev iz kopice vseh, ki so bila pobuda za razgovor o trgovini v novomeški občini za »okroglo mizo«, ki jo je organiziral Dolenjski list.

Vprašanje trgovskim podjetjem: V čem so objektivne ovire, da ni boljše oskrbe? Kakšni so konkretni načrti in možnosti za naložbe v prihodnjem letu.

Za trg. podjetje DOLENJKA je odgovarjal direktor... za MERCATORJA, TOZD Standard, direktor Viktor KOTNIK...

(Nadaljevanje na 7. strani)

Na slovesnosti je spregovoril tudi Marjan Gradišar

Na slovesnosti, ob podpisu samoupravnega sporazuma, je čestital in zaželel kolektivu obilo uspehov Jože Vidic, predsednik RO delavcev storitvenih dejavnosti

Ustavni spor o samoupravnem sporazumu o združevanju v podjetje »Mercator«

Dne 27. 12. 1973 so pooblaščenici delavci 24 TOZD podpisali Samoupravni sporazum o združevanju v podjetje »Mercator«, ki so ga popreje z 2/3 večino sprejeli delavci TOZD.

Delavci TOZD Emba niso sprejeli Samoupravnega sporazuma o združevanju zaradi spornih členov 14 a, 30 in 60—67.

Po predlogu delavcev TOZD Emba z dne 12. 12. 1973 naj bi izvedli naslednje dopolnitve in spremembe sporazuma.

Vpisal naj bi se nov člen 14 a z besedilom:

14 a člen:

»Industrijske TOZD lahko samostojno vstopajo v poslovno pravna razmerja napram tretjim osebam in vršijo posle nabave in prodaje proizvodov ter storitev in najemajo samostojne kratkoročne in dolgoročne kredite ter devizna sredstva za realizacijo svojih programov.«

V 30. členu naj bi se izvedle spremembe:

30. člen

»V 1. odstavku se črta besedilo: »2/3 večino« in vstavi »soglasjem«.

V drugem odstavku se črta »ki doseže 2/3 večino« in se doda »za katerega je doseženo soglasje«.

V zadnjem odstavku se črta »in sprejeta z načrtom drugih TOZD«.

Pripomba k 60—67 členom pa glasi:

»Ne strinjamo se s postavitvijo sveta za kršitve v združenem delu, ker nima osnove v zakonu in ustavi. To delo na ravni podjetja opravlja SDS in svet delavske kontrole. Intencije nove zakonodaje so v tem smislu, da je potrebno upravljanje racionalizirati in ne razširjevati ter birokratizirati.«

Zbor delegatov, ki je dne 13. 12. 1973 obravnaval končno besedilo predloga Samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje Mercator, je sprejel precej pripomb delavcev TOZD Emba, glede spornih pa je imel pomisleke.

Predlaganega novega 14 a člena zbor delegatov ni sprejel, ker je menil, da imajo te pravice po ustavi vse TOZD ne samo industrijske.

Pri odločanju o 2/3 večini ali soglasju pri sprejemanju plana so bili pomisleki ali bomo glede na sedanja izkustva uspeli doseči soglasje vseh TOZD. Proti volji delavcev TOZD pa po zadnjem odstavku 30. člena nobena postavka plana ne bi mogla bremeniti sredstva TOZD, če ni bila usklajena in sprejeta z načrti TOZD. Razen tega določa 31. člen, da odločajo delavci TOZD, ki so sprejeli plan po zakonitem postopku še o združevanju sredstev s tem, da posebej glasujejo še o sprejemu pogodbe o združevanju sredstev.

Pri določbah čl. 60—67 je bila glede spornega sveta za obravnavo kršitev v združenem delu upoštevana zlasti obvezna dvoinstančnost, ki jo narekuje zakon, s tem da bi se zahtevki za varstvo pravic vlagali na skupni delavski svet. Podlago za te določbe daje 2. odstavek 7. člena Zakona o medsebojnih razmerjih v združenem delu. Na predlog delegatov so se pristojnosti tega

sveta razširile še na člane kolegijskega poslovnega organa podjetja po položaju, tj. na direktorje TOZD.

Dne 24. 12. 1973 so delavci TOZD Emba sklenili, da se predlog samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje Mercator ne sprejme, ker zbor delegatov ni sprejel predlaganih sprememb čl. 14 a, čl. 30 in 60 do 67 in o tem poslali pismo obvestilo.

Dne 26. 12. 1973 je predsednik zbora poslal delegatu TOZD Emba in delavcem TOZD Emba pismo obrazložitve, zakaj zbor ni sprejel spornih določb ter predlagal, da se o tem obvestijo delavci TOZD Emba, da ponovno presojajo o svoji odločitvi.

Dne 27. 12. 1973 so samoupravni sporazum podpisali pooblaščenici delavci 24 TOZD, ker ga pa delavci Embe niso sprejeli, ni bil sklenjen v vseh TOZD.

Po 44. členu Zakona o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register lahko v 15 dneh od dneva, ko je bil v večini TOZD sprejet samoupravni sporazum in podpisan, sproži vsaka TOZD spor pred ustavnim sodiščem.

Odločba ustavnega sodišča, ki uredi sporne odnose nadomešča samoupravni sporazum v delu, v katerem so urejeni ti odnosi.

Dokler traja spor, ne teče rok za konstituiranje delovne organizacije.

Dne 28. 12. 1973 so delavci TOZD Hladilnice sklenili, da sprožijo ustavni spor zoper TOZD Embo z željo, da se s tem čimprej odpravi ovira za konstituiranje podjetja. O tem so obvestili vse TOZD.

Od 28. 12. 1973 dalje po zakonu ne teče rok za konstituiranje.

Dne 23. 1. 1974 je TOZD Emona s svojo vlogo na ustavno sodišče v predlogu delno spremenila prvotno stališče s tem, da je predlagala da ustavno sodišče:

1. odloči, da se v samoupravnem sporazumu o združevanju navede, da ima TOZD »EMBA« pravico v pravnem prometu napram drugim nastopati samostojno in najemati kratkoročne in dolgoročne kredite,

2. razveljavi vsa določila 30. člena samoupravnega sporazuma o združevanju, ki določajo glasovanje z 2/3 večino delegatov v skupnem delavskem svetu in da določi, da se perspektivni in letni načrt dela in razvoja podjetja sprejme s soglasjem vseh TOZD,

3. razveljavi vsa določila 60. do 67. čl. samoupravnega sporazuma o združevanju glede sveta za kršitve v združenem delu na ravni podjetja, ter s tem delavcem TOZD »EMBA« omogoči podpis samoupravnega sporazuma o združevanju z drugimi TOZD v podjetju.

Ustavno sodišče je naročilo TOZD Hladilnici, da sporoči svoje stališče k trditvam oziroma predlogom TOZD Embe.

Ker pa je skupno s TOZD Hladilnica 24 TOZD sprejelo in podpisalo samoupravni sporazum v enakem besedilu in se s tem spor ne nanaša samo na TOZD Hladilnico, je pooblaščenec tega TOZD želel, da o zadevi razpravlja predsedstvo zbora, ki se je sestalo 8. 2. 1974. Na tej seji

so se že oblikovala skupaj s predstavniki TOZD Embe enotna mnenja ter je predsedstvo menilo, da skliče zbor delegatov 12. 2. 1974, da oblikuje in sprejme enotne spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma.

Zbor delegatov je sprejel naslednje stališče skupaj z delegati TOZD Hladilnice in TOZD Embe:

a) namesto spornega čl. 14 a naj se uvrstita dva nova člena 73 a in 73 b z naslednjim besedilom:

73 a člen

Vse TOZD sklepajo pogodbe v pravnem prometu z drugimi samostojno in opravljajo druga pravna opravila ter samostojno najamejo kratkoročne in dolgoročne kredite.

TOZD lahko s posebnimi dodatki k temu sporazumu združujejo zadeve po prejšnjem odstavku na ravni podjetja ali na ravni skupnosti TOZD.

73 b člen

Podjetje ima vsa pooblastila v pravnem prometu z drugimi.

b) V zvezi s spornim 30. členom, ki so ga delegati dne 12. 2. 1974 sprejeli tako, da je bilo nekaj vzdržanih glasov, se je pojavil pomislek, če bo predlagano besedilo sprejeto v vseh TOZD.

Pri iskanju skupne rešitve, ki bi bila sprejemljiva za vse TOZD, je predsednik komisije za samoupravljanje pri CK ZKS svetoval take dopolnitve čl. 24, 26 in 30 Samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje Mercator, ki bodo zagotovile skupne in posamične interese TOZD in podjetja v zvezi z načrti dela in razvoja.

Po predlagani spremembi 24. člena naj bi temeljne smernice in proporce za načrtovanje poslovanja podjetja in TOZD sprejel skupni DS z večino glasov vseh delegatov.

Po predlagani spremembi 26. člena naj bi se usmeritev trajnega skladnega razvoja TOZD razširila tudi na podjetje. Določbe, da investicijske in druge razširitve materialne podlage dela, ki služijo hkrati TOZD, podjetju kot celoti in širši družbeni skupnosti ne smejo biti v škodo posameznih TOZD, se precizirajo z novim odstavkom.

Vsaka TOZD bo lahko uveljavljala ugovore glede škode, zlasti če bi načrt razvoja materialne podlage dela TOZD in podjetja prizadel ali omejeval razvojne možnosti posamezne TOZD.

Po predlaganih spremembah 30. člena se dosedanja določba zadnjega odstavka, ki je narekovala poprejšnje usklajevanje in sprejem načrta v TOZD, navede že v prvem odstavku, s tem da perspektivni in letni načrt podjetja sprejme DSD na podlagi prehodnega sprejema v vseh TOZD podjetja, kar je v skladu z ustavo.

Novi četrti odstavek pa zagotavlja varovanje interesov tudi posamičnim TOZD s tem, da postavke načrta, za katere ni bilo doseženo soglasje vseh TOZD, lahko realizirajo zainteresirane TOZD na podlagi posebnega sporazuma, če se je poprej SDS z 2/3 večino izrekel, da so skladne

s perspektivnim načrtom podjetja.

Dne 19. 2. 1974 so se ponovno sestali delegati in soglasno sprejeli predlagane spremembe:

Člen 24

V drugem odstavku se beseda »določa« zamenja z »sprejema« in za besedo »svet« doda »z večino glasov vseh delegatov«...

Člen 26

V prvem odstavku se doda za besedo »TOZD«: »in podjetja«

Doda se nov odstavek: »Škoda po prvem odstavku tega člena, bi bila zlasti, če bi načrt razvoja materialne podlage dela TOZD in podjetja prizadel ali omejeval razvojne možnosti posamezne TOZD.«

Člen 30

Prvi odstavek se črta in se doda nov odstavek:

»Perspektivni in letni načrt dela in razvoja s katerim se določi vsebina in obseg skupnega poslovanja ter skupen investicijski razvoj podjetja sprejme skupni delavski svet. Perspektivni in letni načrt podjetja sprejme SDS na podlagi predhodnega sprejema v vseh TOZD podjetja.«

V drugem odstavku se »2/3 večino« zamenja z besedo »soglasje«.

Črta se zadnji odstavek in se doda nov odstavek:

»Postavke načrta podjetja, za katere ni bilo doseženo soglasje, vendar je bila ugotovljena njihova skladnost s perspektivnim načrtom podjetja, o čemer se izreče SDS z 2/3 večino, se lahko realizirajo na podlagi posebnega sporazuma, ki ga sklenejo zainteresirane TOZD.«

c) Določbe spornih čl. 60—67 naj ne veljajo več za člane kolegijskega poslovnega organa po položaju (ki so bili predvideni v 118. čl. Osnutka ustave SRS, v 129. čl. predloga ustave SRS pa niso več predvideni). Zato naj se izvedejo spremembe naslednjih členov.

60. člen

V prvem odstavku naj se črta besedilo: »Kadar tudi člani kolegijskega poslovnega organa po položaju.«

67. člen

V zadnji vrsti naj se črta besedilo: »oziroma DS TOZD«.

68. člen

V prvem odstavku naj se črta besedilo: »oziroma DS TOZD«.

O teh predlaganih spremembah bodo delegati obvestili delavce vseh TOZD, da se o njih odločijo, ker bodo obvezno zbori v vseh TOZD zaradi sprejemanja zaključnih računov, bodo lahko delavci takrat odločali tudi o predlaganih spremembah sporazuma.

Čim bodo predložene spremembe v enotnem besedilu sprejete v vseh TOZD in podpisane, bo TOZD Hladilnica umaknila svojo vlogo na ustavnem sodišču, ker bo z dnem podpisa teh sprememb podjetje konstituirano.

M. R.

Pet TOZD v skupnost TOZD

Iz nekdanje TOZD Detail je nastalo pet TOZD, ki pa se nameravajo združiti v skupnost TOZD. S tako organizacijo bodo vse TOZD prihranile na stroških.

V mesecu novembru lanskega leta se je iz nekdanje TOZD Detail formiralo pet TOZD in to: TOZD Logatec, TOZD Litija, TOZD Polje, TOZD Jelka Gornji grad in TOZD Veleblagovnica Beograd.

Decembra so v omenjenih temeljnih organizacijah združenega dela izvolili organe upravljanja, kot so delavski svet, delavska kontrolna komisija, svet za medsebojna razmerja delavcev itd.

Ti organi so bili v januarju konstituirani in so že imeli svoje prve seje, na katerih so sprejeli okvirne programe dela in si postavili naloge, ki stoje pred TOZD. V celoti bodo sprejeli program svojega dela po zaključnem računu, ko bodo izvršili delitev sredstev po TOZD.

Združitev v skupnost TOZD

Trenutno pripravljajo v naštetih petih TOZD izdelavo statuta TOZD, vzporedno pa še samoupravni sporazum o združitvi v skupnost TOZD.

Omenjena skupnost naj bi po predlogu zbora delavcev opravljala tiste posle za posamezne TOZD, ki jih je doslej izvrševala TOZD Detail. To pa so: kadrovska politika, določeni komercialni posli, kontrola dosvetij in faktur in njihova likvidacija, reševala naj bi vprašanja enostavne reprodukcije (vzdrževanje osnovnih sredstev in drugih delovnih sredstev), obračunavanje osebnih dohodkov in nadomestil (enotno nagrajevanje po delu v vseh TOZD), opravljal pa bi še nekatere splošne posle (zahtevnejše administrativno tehnične posle

zlasti za DS in pravne posle kot je priprava predlogov splošnih aktov).

Sama skupnost naj bi opravljala za TOZD sklepanje pogodb in zastopala TOZD do tretjih oseb v blagovnem prometu.

Poleg izdelave samoupravnega sporazuma o združitvi v skupnost TOZD pripravljajo tudi samoupravni sporazum o organizaciji, delu in sistematizaciji skupnosti in priprava skupnih kriterijev za delitev osebnih dohodkov po delu.

Skupne službe — manj stroškov

Pred nedavnim so v omenjenih TOZD izvedli anketo, ki naj bi pokazala mnenje zaposlenih o vprašanih vzdrževanju in nabavi osnovnih sredstev, o učencih, o osebnih dohodkih. S tem vprašalnikom so neposredno izvedeli podatke, ki jih bodo uporabili pri bodočem funkcioniranju TOZD in skupnosti.

In čemu nameravajo našete TOZD ustanoviti skupnost? Jasno je, da bodo s tako organiziranostjo prihranili na stroških, ki se naj ne bi povečevali kvečjemu zmanjševali ali pa ostali na isti ravni. Z delom skupnih služb jim bo to prav gotovo uspelo.

Bodoča skupnost TOZD ima približno 600 redno zaposlenih, v skupnih službah pa naj bi delalo 19 delavcev od katerih bi štirje delali še vsak v svoji TOZD.

TOZD Veleblagovnica Beograd ima svoje skupne službe (zaradi oddaljenosti), čeravno nekatera dela opravljajo tudi delavci skupnih služb bodoče skupnosti. N. Lombardo

Tudi v TOZD Preskrba aktivni

Sprejem samoupravnega sporazuma in ostalih aktov TOZD, volitve v SDS podjetja ter nekatere komisije in svete

Tako kot vse druge TOZD, smo tudi v TOZD Preskrba Tržič 19. decembra 1973, na 5. zboru delovnih ljudi naše TOZD, ki so se ga udeležili 104 člani kolektiva, razpravljali o besedilu predloga samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje Mercator Ljubljana. Kratko obrazložitev je podal direktor tovariš Jože Mokorel. Nato so razpravljali Cerar, Fajdiga, Žagar, Gradišar ter še nekateri. Po končani razpravi je predsednik zbora tovariš Gradišar predlagal glasovanje o predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje Mercator Ljubljana. Z javnim glasovanjem (dvigom rok) so za sporazum glasovali vsi navzoči. Za podpisnika sporazuma je zbor izvolil direktorja TOZD tovariša Jožeta Mokorela.

Potem je zbor razpravljal o predlogu samoupravnega sporazuma o osnovah kadrovske politike v podjetju Mercator ter o predlogu samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih v združenem delu delavcev TOZD Preskrbe Tržič. Na predlog delavskega sveta enote, ki je dal

obeh predlogih. Zbor kolektiva je oba sporazuma soglasno sprejel.

Po sprejemu navedenih sporazumov so na zboru razpravljali o evidentiranih možnih kandidatih za delegate v SDS podjetja, ter ostale komisije podjetja Mercator in za TOZD Tržič. Po razpravi je bila oblikovana kandidatna lista. Volitve v vse zgoraj omenjene organe so bile tajne.

V skupni delavski svet podjetja sta bila izvoljena tovarišica Gena Cerar in tovariš Anton Košir.

V svet za obravnavo kršitev obveznosti v združenem delu je bila izvoljena tovarišica Ivanka Kurnik.

V svet delavske kontrole podjetja pa: Cveto Svetil, Ema Zupan, Marjanca Vrhovc, Danica Bajec, Janko Petek, Dušan Sešek, Alojz Judnič in Vasja Butina.

V skupni izvršilni odbor podjetja: Gradišar Marjan.

V svet za medsebojna razmerja v združenem delu TOZD: Anton Košir, Franc Štular, Marinka Golmajer, Anton Frantar in Janez Papler.

V svet za obravnavo kršitev obveznosti v združenem delu: Milan Perko, Milka Šarabon in Rudi Žagar. Za njihove namestnike pa tov. Julka Jeglič, Zofka Srečnik in Pavla Huvič.

Zbor je zatem sprejel sklep, da bodo volitve delegatov v delavski svet TOZD 20. decembra 1973. Zbor je prav tako razpravljal o evidentiranih možnih kandidatih za delegate v DS TOZD, katerih imena je predložil tovariš Košir v imenu sindikata in mladine.

Na tem zboru so potrdili z javnim glasovanjem upravičenost

pripojitve Krojaške šiviljske delavnice Ptuj k TOZD Panonija Ptuj.

Peti zbor delovnih ljudi TOZD Preskrba Tržič se je s tem končal in tako opravil enega zelo pomembnih dejanj o bodoči organiziranosti podjetja.

Prva seja novoizvoljenega DS TOZD

25. decembra 1973 se je sestel v novi sestavi DS TOZD. Delegati DS enote so za svojega predsednika izbrali tovarišico Metko Dornik, finančno knjigovodkinjo v enoti. Za podpredsednika pa tovariša Rudija Plevanča, poslovodja prodajalne Železnina. Delegati DS so s tajnim glasovanjem izvolili v Izvršni odbor TOZD Demetra Fajdigo, Marijo Mokorel, Zlato Rozman, Zofko Srečnik in Jelko Špendal.

V odbor za plan in združena sredstva: Franca Erlaha, Marijo Fajfar, Vido Mejač, Mihaelo Dolinar in Damjano Miklič. V odbor za SLO: Geno Cerar, Antona Koširja, Jožo Mokorel, Milana Perka in Zofko Srečnik.

Istega dne so bile že prve seje novoizvoljenih komisij, na katerih so iz svojih sredin izvolili predsednike.

Tako je naša TOZD zaključila z vsemi volitvami, Delegati DS TOZD Anica Medič, Jožica Meglič, Anica Drobnič, Ivanka Japelj, Anica Bohinc, Rudi Plevanč, Boža Kramar, Majda Grigič, Ema Rant, Anica Papler, Peter Dolinar, Vinko Bergant, Milena Knafelc, Anka Jenko in Metka Dornik se zavedajo obveznosti, ki jih pred nje postavlja delovni kolektiv TOZD Preskrbe Tržič.

Novo izvoljeni delavski organi pri TOZD GRMADA začeli z delom

Po izredno uspešnem zboru in volitvah, ki so se jih v naši TOZD udeležili vsi člani kolektiva razen bolnih, je treba ponovno dati vse priznanje organizatorjem volitev: Izvršnemu odboru sindikalne organizacije in petčlanski volilni komisiji, ki je resnično dobro organizirala sam potek volitev. Posebnost volitev je bila v tem, ker je bilo na volišču kar 21 skrinjic: za vsako komisijo — svet in za vsako pod-

roče TOZD po ena skrinjica. Sindikat je bil tudi pobudnik konstituiranja vseh organov delavskega samoupravljanja (DS, IO in vseh svetov in komisij) in so vsi že začeli z delom. To smo opravili že v prvih dneh meseca januarja. Na dnevnih redih smo poleg konstituiranja in nekaj drugih točk imeli za vsak organ posebej tolmačene pravice in dolžnosti, ki so lepo in jasno opi-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Sprejem samoupravnega sporazuma na 5. zboru delovnih ljudi TOZD Preskrba Tržič 19. 12. 1973

(Nadaljevanje s 4. strani)

sane v vzorcu statutarne sklepa in v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih v združenem delu.

Umestno se mi zdi pripomniti, da je prav in koristno, da so novo izvoljeni organi delavskega samoupravljanja dobro seznanjeni s pravicami in dolžnostmi, ki so zdaj bistveno drugačne.

Verjetno bi kazalo v Ljubljani organizirati enodnevne seminarje na temo »Pravice in dolžnosti članov delavskega samoupravljanja po naši novi interni zakonodaji«.

Pri svetu delavske kontrole se je zataknilo. Ta je nov organ. O njegovem delu nimamo še nobenih izkušenj. Toda že v začetku moramo dati temu svetu priznanje, saj je že na prvi seji postavil svoj program dela. Razumljivo je, da bo treba ta program še dopolniti.

V programu je poleg drugega:

a) na primernem mestu (taj-

nost mora biti zajamčena) na hodniku na upravi bomo montirali skrinjico za predloge in pri-
tožbe članov,

b) člane kolektiva je svet pis-
meno obvestil, da se je konstitu-
iral. Istočasno jih je prosil za po-
moč: pošiljajo naj vse morebit-
ne ugotovljene nepravilnosti, ki
jih zasledijo pri svojem delu (če
dobi nekdo osebni dohodek brez
dela, če se denar za stanovanja
pravilno ne razdeli, če kdo odna-
ša blago — denar iz poslovalnice,
če nekdo neredno prihaja na de-
lo, morebitno slabo gospodarje-
nje z zaupanimi sredstvi, slabi
medsebojni odnosi itd.).

Praviloma morajo biti pisma
podpisana. Razumljivo je, da bo
svet obravnaval tudi anonimna
pisma.

c) svet se bo sestajal mesečno,
po potrebi pa tudi večkrat.

Skratka, svet delavske kontro-
le je začel s svojim odgovornim
delom. Pri delu mu želimo obilo
uspeha.

ukrepov za racionalno gospodar-
jenje in gospodarsko stabilizacijo
4. Osnovne značilnosti politič-
nega sistema (s poudarkom na
novo ustavo SFRJ in SRS)

5. Družbeno dogovarjanje in
samoupravno sporazumevanje

6. Vlogo družbenopolitičnih or-
ganizacij v političnem sistemu

7. Odnosi delovna organizaci-
ja — banka, trgovina, zavaroval-
nice

8. Zaščita samoupravnih pra-
vic in družbene lastnine

9. Informiranje delavcev v de-
lovni organizaciji

10. Vloga in naloge delovne or-
ganizacije v sistemu splošnega
ljudskega odpora

11. Medsebojna razmerja de-
lavcev v združenem delu

12. Planiranje, poslovanje in
ugotavljanje poslovnih rezultatov
v podjetju in TOZD

13. Pristojnosti in naloge posa-
meznih samoupravnih in izvršil-
nih organov

Ob koncu seminarja bo pred-
vidoma razgovor s predstavniki
družbenopolitičnih organizacij in
občinske skupščine.

Z udeleženci seminarja, ki jih
bo predvidoma 60, bo izveden
test, da bomo lahko ugotovili
uspešnost seminarja, in če bo po-
trebno organizirali še nadaljnje
izobraževanje.

S tako obliko usposabljanja
želimo doseči predvsem to, da
bodo lahko delegati in člani iz-
vršilnih organov, kvalitetno
opravljali zaupane naloge ter da
se izboljša kvaliteta dela samo-
upravnih organov.

Prepričani smo, da je tako vla-
ganje dobro naloženo in da se
nam bo to v naslednjih dveh le-
tih bogato obrestovalo.

zf

Novi samoupravni organi v TOZD Panonija — že konstituirani

Konec lanskega leta smo v
TOZD Panonija imeli tajne vo-
litve organov upravljanja in si-
cer: delegatov za delavski svet
TOZD, delegatov za svet za med-
sebojna razmerja, svet delavske
kontrole, svet za obravnavo kr-
šitev delovnih obveznosti TOZD,
delegatov za skupni delavski
svet, sveta delavske kontrole
podjetja Mercator in delegata za
svet za obravnavo kršitev delov-
nih obveznosti podjetja. Novo iz-
voljeni organi so se že sestali in
si izvolili predsednike in njihove
namestnike. Prav tako je bil iz-
voljen izvršilni odbor, odbor za
splošni ljudski odpor in imenova-
ne potrebne komisije delavskega
sveta.

Za predsednika delavskega
sveta je bil izvoljen tovariš Ja-
nez Zupančič, komercialni tehnik
na delovnem mestu vodje oddel-
ka kalkulacij, za njegovega na-
mestnika pa je DS izvolil tovari-
ša Antona Klasinca, kvalificira-
nega trgovskega delavca na de-
lovnem mestu poslovodje oddel-
ka v blagovnici.

Svet za medsebojna razmerja
v združenem delu delavcev
TOZD bo vodil tovariš Anton
Turk, referent za kadre, svet de-
lavske kontrole bo deloval pod
predsedstvom tovariša Janka Or-
lača, svetu za zaščito delovnih
obveznosti pa bo predsedoval to-
variš Jože Šegula. Za predsedni-
ke teh organov so bili izvoljeni
delavci, ki so že do sedaj s svo-
jim delom na delovnih mestih,
družbenopolitičnih organizacijah
in tudi v nekaterih delovnih
upravljanja pokazali, da bodo
lahko tudi na teh najodgovornej-
ših mestih uspešno delovali.

*Izvršilni odbor pred
odgovornimi nalogami*

Statut TOZD še ni v celoti pri-
pravljen, vendar so že v statu-
tarnem sklepu opisane naloge, ki
jih bo moral ta organ izvrševati.
Te naloge pa vsekakor niso
majhne, temveč so obsežne in od-
govorne. Ko so družbenopolitič-
ne organizacije razpravljale o
kandidatih za ta organ so imele
tudi to v vidu, tako da so bili

predlagani tako izkušeni delavci,
kot nekaj mlajših, ki bodo lahko
uspešno opravljali to delo v na-
slednjih dveh letih. Delavski svet
je pri volitvah to v celoti upošte-
val ter v izvršilni odbor izvolil:
Janka Petka, Cirila Božiča, Vik-
torja Lazarja, Jožeta Holca, Mak-
sa Filipiča, Boga Jakominiča,
Franca Lašiča, Liziko Bagar in
Vlada Kralja. Pričakujemo, da
bo izvršilni odbor v tej sestavi
dobro deloval in opravičil za-
upanje.

IZVOLJENE DELEGATE
IN ČLANE IZVRŠILNIH
ORGANOV MORAMO
USPOSOBITI
ZA TO ODGOVORNO
DRUŽBENO FUNKCIJO

Na prvi seji je delavski svet
sprejel predlog, da je potrebno
vse delegate v samoupravnih or-
ganizacijah, kot tudi člane drugih or-
ganov, ki so bili izvoljeni ali
imenovani v razne organe uspo-
sobiti za to odgovorno delo. Pri
svojem dosedanjem delu si je
skoraj vsak delavec pridobil stro-
kovne sposobnosti, da lahko
uspešno opravlja delo na delov-
nem mestu, kar pa ni dovolj za
delo v samoupravnih organizacijah,
kjer se rešujejo tudi najbolj za-
motani problemi iz vseh področij
delovanja. Za dopolnitev tega pa
je potrebno organizirati posebne
oblike in to tudi nameravamo.

DELOVNA MESTA
BOMO ZAMENJALI
S SEDEŽI V PREDVALNICI

Seminar za novoizvoljene čla-
ne samoupravnih in izvršilnih
organov bo v dneh od 28. do 30.
januarja na gradu Borl pri Ptu-
ju. Na tridnevnem seminarju, ki
bo strnjene oblike, kar pomeni,
da bomo svoja delovna mesta te
tri dni zamenjali za sedeže v pre-
davalnici, bomo obdelali nasle-
dnje teme:

1. Teoretične osnove samo-
upravljanja

2. Samoupravljanje v podjet-
ju in TOZD

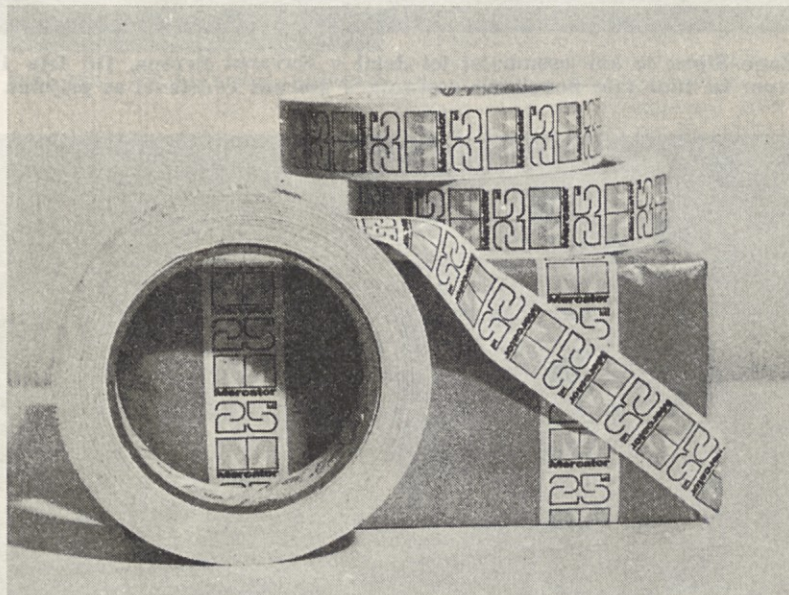
3. Temeljne ekonomske naloge
in usmerjenost v TOZD z vidika

Samopostrežba »Pod Naklom« v Dolenjem Logatcu je ena redkih
naših prodajal, ki imajo še nedeljsko delo. »Smo za to, da se de-
žurna služba, ki jo imamo vsakih štirinajst dni, odpravi. Avtocesta nam
je vzela tuje, z njimi devize. Domačini pa bi tisti denar pustili pri
nas tako ali tako med tednom,« pravijo dekleta, zaposlena v tej
prodajalni.

Kljub temu, da so tisto nedeljsko dopoldne prebile na delovnem
mestu, so se nasmejane postavile pred našo kamero.

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO N

V našem galanterijskem skladišču vam je spet na voljo barvast
tiskan selotejp, z zaščitnim znakom podjetja. Ker pa letos podjetje
praznuje svojo 25-letnico, smo to dali natisniti tudi na selotejp. Na
beli podlagi je oranžni »M« in napis Mercator, 25 let.
Širina selotejpa je 25 mm, v roli pa je 66 metrov lepilnega traku. Naj
vam postrežemo še s ceno: 16,50 dinarjev za rolo. DEJAN

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO N

Nikoli mi ni bilo žal...

Te besede sem slišal iz prenekaterih ust. Tistega dne pred novim letom, ko so se naši upokojenci zbrali na že tradicionalnem novoletnem srečanju v domu JNA v Ljubljani.

Našemu povabilu se jih je odzvalo res veliko; po letu dni so se tako spet srečali in imeli pred seboj dan zabave, brezskrbnega kramljanja in obujanja spominov. Vsi so prihajali z nasmeškom na licu in tudi mi smo se razveselili ob pogledu na polno dvorano naših dragih gostov. Tistih, ki jih lahko štejemo za pionirje današnjega velikega Mercatorja.

Planšarji so veselo razpoložene napravili še lepše in ob zvokih njihovih instrumentov so se zavrteli tudi prvi plesalci. Ne, ni bilo videti, da so se na tem srečanju zbrali upokojenci; marsikdo bi lahko potrdil tisto, kar je rekel nekdo od Planšarjev: Videti ste tako mladostni, da ne vem, kako vas naj nagovorim. Naj začnem kar takole: dragi ženin in neveste...

Vse navzoče je v imenu Konference osnovnih organizacij sindikata Veletrgovine Mercator pozdravil predsednik, tovariš Marjan Gradišar, generalni direktor, Tovariš Adolf Osterc pa je dejal:

»Prijetna dolžnost me je doletela. Naj vas najprej najtopleje in iskreno pozdravim. Vidite, leto je naokrog. Čas hitro mineva in tako smo se spet zbrali. Dovolite mi, da to srečanje izkoristim in vas obvestim o našem delu. Ne moremo govoriti o tako velikih investicijskih dejavnostih, kot prejšnja leta. Lahko pa poudarim, da je bila posvečena tudi v tem obdobju vsa skrb za adaptacijo, obnovo in lep poslovni uspeh. Dosegli smo blizu 260 milijard prometa, število delavcev je preseglo številko 5300. Vsekakor so to prav razveseljivi podatki. In to smo dosegli v precej težjih ekonomskih pogojih. Vsi se zavedamo, da moramo za naš nadaljnji razvoj dosledno uveljavljati in uresničevati ustavne amandmaje. Ustanovili smo kar petindvajset Temeljnih organiza-

»Če bi vi vedeli, kako je bilo včasih lušno,« je dejala Fani Vilar. »Skoraj petnajst let sem delala v Logatcu. Ja, v prijetnem kolektivu. Zdaj sem že štiri leta doma, pa se kar dobro počutim.«

Žane Šipek je kar osemnajst let delal v Kavarni Evropa. Od leta 1966 je upokojen. Pravi, da mu je lepo; in tudi tale novoletna srečanja s starimi sodelavci so prijetna

Malokrat se dobimo takole skupaj, so rekli Litijčani. In fotograf je za spomin napravil tale posnetek

cij združenega dela.

Dosegli bomo boljše poslovne uspehe, če bomo nenehno in stalno ter dosledno razvijali medsebojno vzajemnost, solidarnost. Vsak naj nosi v sebi zavest za veliko odgovornost za naš razvoj, za naše delo.

Naj vam ob koncu zaželim, da bi se teh nekaj uric med nami počutili kar najlepše. In to, da se ob letu dni spet srečamo kot dobri, stari prijatelji. Srečno!»

Stal sem med množico naših dragih gostov. Marsikdo ni mogel prikriti zadovoljstva in tu pa tam se je v očeh zalesketala solza. Stiski rok, pozdravi, pa nazdravljanje s kozarci, to je samo delček tistega srečanja. Mnogi se srečavajo le na teh srečanjih; in po letu dni si imajo prav gotovo veliko povedati.

Tudi jaz sem pokramljal z nekaterimi, vsi pa so zatrjevali, da jim ni bilo nikoli žal, da so svoja službena leta pustili pri naši hiši. DEJAN

Marjan Gradišar, predsednik konference Osnovnih organizacij sindikata Veletrgovine Mercator na srečanju z upokojenci:

Spoštovane upokojenke in upokojenci!

Tovarišice in tovariši!

Prijetna dolžnost me je doletela, da vas pozdravim v imenu konference Osnovnih organizacij sindikata Mercatorja. Želim vam, da bi teh nekaj ur res prijetno in veselo preživeli med nami. Pa tudi s tistimi, s katerimi ste v preteklih letih na vaših delovnih mestih delili vse dobro in slabo.

Ko smo na zadnji seji izvršilnega odbora razpravljali o organiziranju srečanja z vami smo želeli, da bi bilo tako srečanje za vse Mercatorjeve upokojence na enem mestu. Žal pa smo tako raztreseni po celi Sloveniji, da to ostane le želja.

Zavedamo se, da je takih srečanj z vami premalo, premalo se zanimamo o vas, vašem življenju, zdravju. Upamo pa, da

(Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje s 6. strani)

bomo v bodoče temu posvetili več skrbi in naše pomanjkljivosti odpravili. Toda pri našem vsakdanjem delu se velikokrat spomnimo na vas. Pogrešamo vas, kajti bili ste pravi gospodarji samoupravljanja in prav vaše delo je veliko doprineslo k razvoju in uspehu Mercatorja. Zato vam pripada vse priznanje in zahvala.

Ko se danes tu na tem srečanju poslavljamo od starega leta, ko pregledujemo dosežene uspehe, ugotavljamo naslednje:

Za nami je uspešno leto. Uveljavljanje ustavnih dopolnil, razprave o republiški in zvezni ustavi, posebno pa še ustanavljanje TOZD ter priprav in razprav o samoupravnem sporazumu, katerega bomo v teh dneh sprejeli, so glavna in zelo pomembna dejanja tega leta. S temi samoupravnimi akti uresničujemo delavske amandmaje o resničnem delavskem upravljanju in delitvi dohodka. Razvoj celotnega podjetja, povečanje prometa ter gospodarjenje v tem letu so garancija, da so bili tako samoupravni organi kot vodstvo podjetja enotni in odločni, da se podjetje Mercator utrjuje in razvija v močno in finančno sposobno podjetje. Z uveljavljanjem Mercatorja izven meja Slovenije nam dajejo

Vsega je enkrat konec. Ob slovesu še vsakemu stisk roke, čestitka in pa seveda darilo. Dedek Mraz pa misli res na vse...

Tile štirje (v ospredju) so delali v skladišču; vedno so bili prijatelji in tudi zdaj jih še vedno najdemo skupaj. Vesele in nasmejane

Planšarji so skrbeli za dobro razpoloženje. In ko so zaigrali, so se ob njihovi muziki naši gostje tudi zavrteli

vse več priznanj, da je razvojna politika podjetja prava.

Z vsemi temi cilji in načrti Veletrgovina Mercator, v sestavi katere je petindvajset TOZD in prek pet tisoč zaposlenih, ponosno in z zavestjo stopa v novo leto 1974.

To leto je prav za Mercatorja izredno pomembno, kajti prav v letu 1974 Mercator praznuje petindvajsetletnico svojega obstoja.

Ob koncu mi dovolite, da na zdravim prihajajočemu novemu letu z željo, da bi se zdravi in mladostni dobivali še veliko let. Na zdravje in SREČNO!»

Drugi časopisi so pisali o nas

(Nadaljevanje z 2. strani)

...MERCATOR: Vplačane investicijske pologe bi nam morali vrniti

Viktor Kotnik: Do konca septembra smo povečali promet za 27 odstotkov, naš dohodek pa se je hkrati zmanjšal za 6 odstotkov. V 27-odstotnem povečanju prometa gre vsaj polovica na račun povečanja cen. Drugače povedano: cene so se povečale za dobrih 13 odstotkov, naš dohodek pa se je zmanjšal za 6 odstotkov. Za blago, ki ga moramo kupiti na zalogo, nam torej zmanjkuje denarja. Zato se o povečanju trgovskega prostora ne moremo pogovarjati, pa četudi bi po kakšni veliki sreči dobili denar za naložbe, ker po veljavnih predpisih v tem primeru ne bomo mogli s svojim denarjem pokriti zalog! Pologi za investicije so bili pred kratkim odpravljeni, toda denar, ki smo ga s pologi vplačali, bi nam morali vrniti, da bi ga uporabili za obratna sredstva! Kakor je res, da brez novih trgovin v novomeški občini ne bo boljše preskrbe, je res, da smo do 1976. leta glede naložb popolnoma brez moči. Takšna je resnica!

IZJAVE

Viktor Kotnik: »Boljše oskrbe in večje izbire blaga ne bo brez povečanja prodajnega prostora. Sistem trgovini ni naklonjen: Letos smo v 9 mesecih povečali promet za 27 odstotkov, akumulacija pa se nam je zmanjšala za 6 odstotkov. Želje potrošnikov in naše želje, da bi trgovino povečali in izboljšali, pa so odvisne od sredstev in so zato neustvarljive! Do 1976 nismo sposobni zgraditi nič, zato si ne delajmo utvar!«

IN ŠE MALO POLEMIKE

...M. Hrovatič, Dominvest: ...MERCATOR ima za svojo blagovnico na Glavnem trgu z naše strani vse nared za dozidavo. Zakaj se v teh treh primerih stvari niso premaknile...

Viktor Kotnik, MERCATOR: Med samostanom in našo blagovnico smo porušili staro stavbo, ki bi se bila sama podrla. S tem smo naredili slabo uslugo sebi. Urbanisti zdaj zahtevajo, da mora biti dozidava odmaknjena od samostana, da bo odprt pogled na Grm, čeprav je ta pogled prej zakrivala stavba, ki smo jo porušili. Dozidava je zdaj za toliko zmanjšana, da za nas ni več interesantna, in pri centralnem DS v Ljubljani so našo vlogo zavrnili...

Zbrala Maja Hočevar

Sprejem upokoјencev TOZD Preskrba Tržič

27. decembra 1973 ob 18. uri zvečer je naša sindikalna organizacija priredila sprejem za upokoјence naše enote. Od skupno 27 upokoјencev se ga je udeležilo 22 upokoјencev. Bogato

obložene mize ter vedro in vese-lo razpoloženje upokoјencev potrjuje, da je tako srečanje po svoje dogodek leta. Sprejema so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij v

enoti, samoupravnih organov ter vodstvo podjetja. Navzoče je pozdravil podpredsednik sindikalne organizacije tovariš Rudi Plevanč ter direktor enote tovariš Jože Mokorel. Oba sta zaželela, da bi

se taka srečanja tudi v bodoče ponavljala, za novo leto 1974 pa sta zaželela vsem navzočim trdnega zdravja z željo, da bi se mladostni in vedri še mnogo let srečevali v takem sestavu.

Za sprejem se je zahvalil Franc Šober ter dejal, da izraža želje vseh navzočih upokoјencev, da se vsakoletnega srečanja z bivšimi sodelavci že naprej veselijo. Zaželel je veliko delovnih uspehov celotnemu kolektivu, pa tudi osebne sreče v letu 1974. Veselo razpoloženje ob glasbi, plesu in petju se je zavleklo pozno v noč. Ob koncu sprejema in stisku rok je vsak upokoјenec sprejel še skromno darilo.

Bolne upokoјence in člane kolektiva so predstavniki sindikata in mladine obiskali na domu, jih obdarili in jim zaželeli čimprejšnjega okrevanja ter srečo v letu 1974.

Ko sem se z njimi pogovarjal, so mi dejali, da so ponosni, ker so upokoјenci tako velikega podjetja, kot je Mercator; še posebno pa so veseli, da v kolektivu niso pozabljeni, da so srečni, če lahko pridejo med bivše sodelavce in da z njimi pokramljujejo o težavah in uspehih, ki jih njihovi nasledniki dosegajo na delovnih mestih.

Mislím, da je prav, če s takim spoštovanjem in pozornostjo do naših upokoјencev nadaljujemo še v prihodnje, saj se bo njihovo število iz leta v leto večalo, obenem pa so prav naši upokoјenci pionirji in začetniki našega razvoja sodobne in napredne trgovske dejavnosti.

Sprejem upokoјencev v TOZD Preskrbi Tržič. 27. 12. 1973

Sprejem in obdaritev otrok v TOZD Preskrba Tržič

V lepo okrašeni sobi uprave enote ter ob prelepi novoletni jelki je v soboto 29. decembra 1973 popoldne sindikalna organizacija skupno z mladino organizirala sprejem in obdaritev otrok. Prišlo je in bilo obdarjenih 81 otrok, v starosti od enega do de-

setih let. Prijetno novoletno razpoloženje otrok se je še bolj razživilo z navzočnostjo dedka Mraza.

Recitacije, pevske točke, veselje, da se lahko rokujejo z dobrim dedkom Mrazom je trajalo do poznega popoldneva. Ko sem

ob slovesu opazoval te otročičke, sem se prepričal, kako so srečni in veseli odhajali s svojimi starši, ter v svojih malih ročicah in naročjih stiskali skromna, a za otroke tako dragocena darila.

Tako smo zadnje dni starega leta preživelí v TOZD Preskrbi

Tržič. Prepričan sem, da ni bilo nič drugače v drugih TOZD Mercatorja. Kaj pa redno zaposleni? Ogromno dela, ki je v mesecu decembru v trgovini, pa še letne inventure. Zato je prav, da se spomnimo tudi njih. Ker nam finančne možnosti niso dovoljevale, da bi delili dobiček ali trinajsto plačo kot v drugih delovnih organizacijah v Tržiču, smo vsem zaposlenim namesto novoletne voščilnice izročili steklenico šampanjca, učencem pa bonboniero. Skromno, a od srca: z željo, da bo v prihodnje morda boljše.

Minili so veseli in razpoloženja polni novoletni dnevi. Z novim letom pa smo ponovno prijeli za delo, z željo, da bi bili uspehi gospodarjenja čimboljše tako za podjetje kot tudi za vsakega posameznika v podjetju Mercator.

Marjan Gradišar

Skupina obdarjenih otrok z dedkom Mrazom. Na sprejemu pri TOZD Preskrba 29. 12. 1973

Po temeljiti preiskavi pravi zdravnik pacientu:

— Zal, ničesar ne najdem. Verjetno pa so težave zaradi alkohola!

— Nič za to, doktor, prišel bom drugič, ko boste trezni, odgovori pacient poln razumevanja.

*

— Kako je to mogoče, da so jajca danes tako drobna, se hudeje stranka v trgovini.

— Verjetno so jih prezgodaj pobrali iz gnezda, reče v odgovor prodajalka.

Ob srečanju upokoјencev v Idriji

Za novo leto 1974 je kolektiv Mercatorja-TOZD Idrija, povabil na srečanje in zakusko nekdanje delavce - upokoјence trgovskih podjetij v Idriji, ki so se potem združevale in končno združile z Mercatorjem. Med njimi smo izbrali tri. Nismo kaj več govorili o sedanjem času. Saj to sedaj doživljamo. Pobrskali smo po njihovem spominu. Saj so bili ustvarjalci nove socialistične trgovine na območju idrijske občine, oz. sedanjega TOZD — Mercator v Idriji.

FRANC GANTAR, se je izučil za trgovskega delavca v trgovini Konsumnega društva v Idriji. Pred vojno je bil trn v peti italijanski policiji. Večkrat je bil zaprt in interniran. Po razpadu Italije se je vrnil domov ter odšel v partizane. Med vojno je bil v gospodarski komisiji okraja Vojsko-Črni vrh. Tudi po osvoboditvi je bil načelnik gospodarske komisije pri OLO Idrija.

Leta 1952 je postal direktor okrajnega magazina, potem trgovskega podjetja Izbira in potem trg. podjetja Univerzal. Leta 1968 je odšel v pokoj. V času njegovega vodenja se je trgovina razvijala v težkih razmerah, kajti za razvoj trgovine ni bilo razumevanja v občinskih gospodarskih krogih. Dediščina predvojne trgovine pa je bila obupna, brez primernih lokalov in kadrov. V tem času pa so uredili nekaj sodobnih trgovin in jih specializirali. Vzgojili pa so tudi kadre.

Franc Gantar meni, da je trgovina zadnja leta napravila velik korak naprej. Moderna veleblagovnica v Idriji je težka investicija. Vendar ima veliko bodočnost. V Idriji pa manjkajo še skladišča in trgovina pri Likerci, kjer je nastalo veliko naselje.

SLAVICA MAKUC je že jeseni 1942 pričela sodelovati z OF. Med vojno je imela odgovorne funkcije. Po osvoboditvi je prišla v Idrijo, kjer je opravljala razne funkcije pri okrajnem odboru. Leta 1952 se je zaposlila pri Naši knjigi, potem pa je šla skozi vse organizacije trgovske mreže. Vendar je ostala vseskozi v knjigar-ni. Ljubezen do slovenske knjige jo je privlačevala, čeprav je bila ekonomsko prizadeta. Trudila se je, da bi prikazala, da knjiga ni le trgovski artikel, temveč tudi kulturna dobrina. Šele zadnja leta pred upokoјitvijo ji je to nekako uspelo. Tako naj bi jo trgovci tudi za naprej morali upo-

štrevati. Po upokoјitvi leta 1971 ji je bilo dolgčas, vendar je na to sedaj pozabila.

BRANKA ČAR je prišla v Idrijo po osvoboditvi kot član kontrolne komisije. Že leta 1942 je namreč odšla v partizane, kjer se je borila v operativnih enicah. Kasneje se je zaposlila pri takratnem rudniškem podjetju Rudosk, ki je takrat oskrbovalo rudarje in njihove družine. Zaradi družinskih razmer je za nekaj let prekinila službo. Zopet se je zaposlila pri trg. podjetju Izbira in potem trg. podjetju Univerzal. Pred štirimi leti je odšla v pokoj.

Slavica in Branka sta bili več let članici samoupravnih organov v podjetju. Vsem trem pa je v lepem spominu tako srečanje, ko se zaposleni spomnijo tudi na nekdanje delavce — upokoјence, ki so jim bili tudi vzgojitelji.

Tovarišica BRANKA ČAR (v svetli jopici)

Sestali smo se z nekdanjimi sodelavci

Upokoјenci Panonije so bili z noveletnim srečanjem zelo zadovoljni in veselo razpoloženi. Od 37 jih je na srečanje prišlo 31, ostali pa zaradi bolezni niso mogli priti

Že nekaj let se redno organizirajo srečanja z nekdanjimi sodelavci, ki so si med nami zaslužili pokojnino vendar pa se še

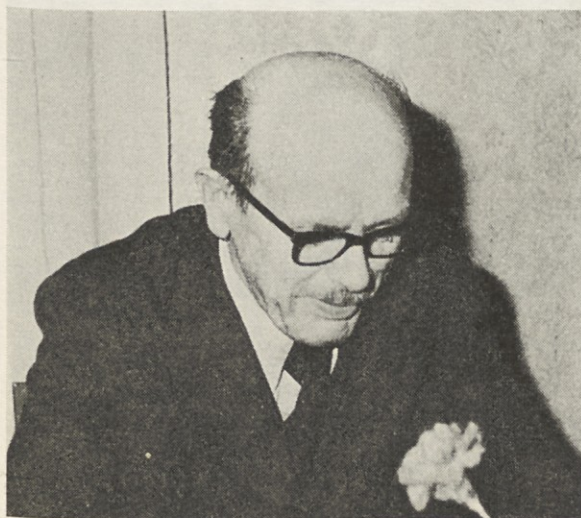
vedno radi vračajo nazaj, da vidijo uspehe pri delu in slišijo probleme, s katerimi se srečujejo. Tako je bilo tudi koncem

lanskega leta. Veliko jih je prišlo, tako, da je jedilnica novega skladišča bila kar pretesna. To ni bilo srečanje starejših ljudi, ki bi govorili o svojih težavah, ki jih tarejo v jeseni življenja, temveč srečanje nekdanjih sodelavcev, ki so jim žarela lica ob zadovoljstvu, da so se sestali, izmenjali nekaj doživetij, tako prijetnih kot neprijetnih, predvsem pa videli in slišali, kaj je bilo doseženega v enem letu.

SKLADIŠČA — PRVOVRSTNO PRESENEČENJE

Nekateri upokoјenci, ki so bili v Panoniji 10 pa tudi 20 let si niso mogli predstavljati, kako poteka delo v novih prostorih, saj jim je bil takrat, ko so še redno prihajali na delo, najboljši delovni pripomoček »rudl«, ki so ga vozili 8 ali več ur na dan, iz meseca v mesec vse do svoje upokoјitve. Velik regalni viličar z lahkoto dviga težka bremena

(Nadaljevanje na 10. strani)

Tovariš Franc Gantar

Tovarišica Slavica Makuc

Delavski razred in kultura

V novembru je bilo v Zenici dvodnevno posvetovanje »Delavski razred in kultura«, ki so ga sindikati in skupnost kulturno-prosvetnih organizacij Jugoslavije pripravljali tri leta. Vnaprej je bilo pripravljeno in odposlano vsem vabljenim obsežno gradivo znanih in neznanih avtorjev s področja kulture in sicer tako teoretikov, kakor tudi praktikov. Temu gradivu se je na samem posvetovanju v dveh dneh pridružila še zelo obširna razprava. V njej je še prav posebno prišla do izraza zelo ostra kritika na račun lažne kulture, namenjene delavskim množicam, hkrati pa je bilo govora tudi o odmaknjenosti delavskega razreda od tako imenovane elitne kulture, namenjene le ožjemu krogu občanov.

Eden od pomembnih sklepov tega srečanja je med drugim nedvomno tisti, ki terja od delegatov X. kongresa ZKJ, naj jasno opredele mesto ter vloge delavcev v samoupravno združenem delu pri oblikovanju kulturne politike. V razpravi je dalje prišlo do izraza mnenja, da je treba v sklepih posebej poudariti vse, kar je doslej kulturo odtuževalo širokemu krogu delavcev in jo delilo na vrhunske in množične. Ob tem pa ni nič manj pomembno tehnokratsko pojmovanje kulture, ki delavca pojmuje samo kot delovno silo in od njega terja le uspehe v delovnem procesu. Takšno pojmovanje vodi — po besedah razpravljalcev — k meščanskemu obravnavanju in vrednotenju kulture, h komercializmu v kulturi, ki je že močno blizu navadni trgovini in ki daje velike možnosti za razvodenenje resničnih kulturnih vrednot na račun in škodo socialistične vsebine.

Ne da bi se ob tej priložnosti nadrobno ustavljali pri naštevanju in analizi sklepov zasedanja »Delavski razred in kultura«, je

jasno, da je pred nami vsemi, tako načrtovalci in izvajalci kulturnih akcij, kakor tudi in zlasti pri nas — »potrošnikih, veliko nalog, ki jih bo treba v prihodnje rešiti. V nekaterih sredinah se že zdaj lotevajo korenitih sprememb, ki bi naj bistveno spremenile dosedanje obravnavanje in vrednotenje kulture nasproti širokemu krogu občinstva, v prvi vrsti delavstva in doraščajočih generacij. Tako je npr. ta čas v teku temeljita preobrazba Zveze kulturno-prosvetnih organizacij v Ljubljani. Le-ta je imela decembra redno letno skupščino ali kakor so sklicanje imenovali — zbor delegatov. Nanj so vabili v skladu z ustavnimi spremembami po 22 delegatov iz petih ljubljanskih občin in sicer iz štirih različnih struktur: iz kulturnih društev, iz TOZD in njihovih asociacij, iz vzgojnoizobraževalnih ustanov, z drugimi besedami iz šol in domov ter iz krajevnih skupnosti. Iz tako širokega kroga delegatov naj bi izšli tudi novi organizatorji kulturnega življenja, zlasti v temeljnih organizacijah združenega dela, sodelavci kulturnih društev in ustanov, vsi pa naj bi v bodoče tvorno sodelovali pri kreiranju kulturne politike v organizacijah združenega dela in v širši družbeni sredini. Poseben poudarek je pri tako, v osnovi samoupravno zasnovani kulturni politiki, dan prav delovnim organizacijam. V tej smeri je svet Zveze sindikatov mesta Ljubljane v mesecu decembru že sistemiziral delovno mesto referenta, ki bo skrbel samo za organiziranje kulturnega življenja v organizacijah združenega dela, v najtesnejši povezavi z zvezo kulturno-prosvetnih organizacij in kulturno skupnostjo mesta Ljubljane.

DVIGNITI KULTURNO RAVEN V MERCATORJU

V želji, da bi dvignili kulturno raven naših delovnih ljudi, smo tudi pri nas v Mercatorju oblikovali komisijo za kulturo in izobraževanje. Komisijo je ustanovil Izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata Veletrgovine Mercator. Komisija deluje za potrebe vseh 25 temeljnih organizacij združenega dela, z naslednjimi nalogami: razvoj knjižnic, pridobivanje delavcev za obiske gledališč in opere, glasbenih prireditev, koncertov in umetniških razstav, kvalitetnih filmov ter za razvoj amaterskih kulturnih skupin v organizaciji združenega dela Mercator. Za neposredno povezovanje in koordinacijo v temeljnih organizacijah združenega dela sta zadolžena dva člana. Poseben poudarek damo raznim predstavam in kulturnim prireditvam ob praznikih, kakršni so: 29. november, Novo leto, 8. marec, Dan Mercatorja, raznih drugih obletic in podobno. Prav tako sta dva člana komisije zadolžena za posebna kulturna srečanja v okviru našega kolektiva, nove smernice za široko izobraževanje pa bo nakazal Pravilnik o izobraževanju delavcev. Tako lahko torej tudi pri nas, v našem kolektivu rečemo, da smo v skladu z ustavnimi spremembami v središču dogajanja in sprememb, v katere se aktivno vključujemo tudi mi sa-

mi. Želimo, da se naj kultura v celoti, kultura v delovnih kolektivih pa se prav posebno intenzivira in kakovostno razvije, hkrati pa povsem demokratizira tudi kulturna politika. Postati mora — veliko bolj kakor doslej — sestavni del vsakdanjega življenja, delovanja in odločanja vseh zaposlenih, način njihovega življenja, ne pa samo in izključno kulturnih delavcev, članov kulturnih ustanov in društev. Tako kulturna aktivnost ne bo sama sebi namen, ampak bo vedno bolj preraščala v potrebo in interes slehernega člana našega kolektiva.

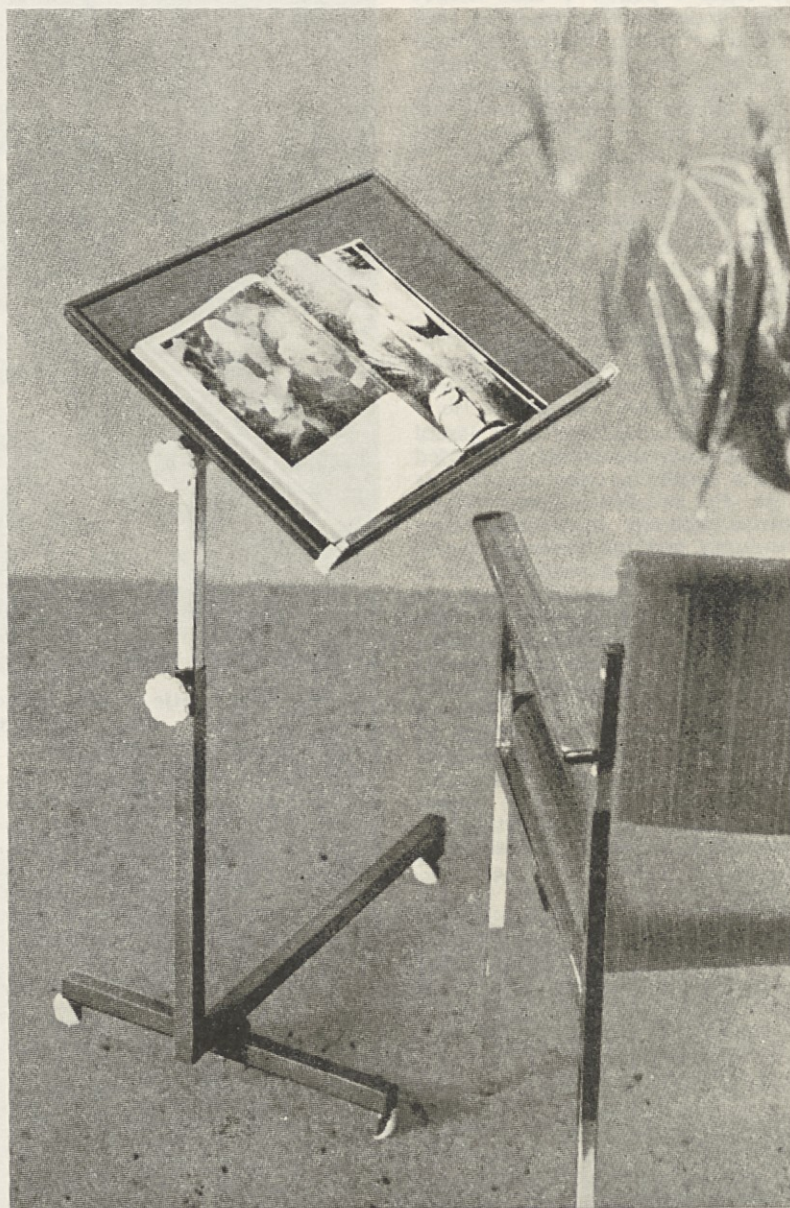
Na koncu lahko torej ugotovimo, da smo v skladu s sklepi in

težnjami s posvetovanja v Zenici, udeležil se ga je tudi predsednik našega kolektiva, naredili prve korake tudi pri nas v Mercatorju.

Iz vsega povedanega je razvidno, da je obseg nalog in dela, ki stoji pred nami na kulturnem področju v tako velikem podjetju, kakršno je naše, tako obsežen in zahteven, da terja »celega človeka«, z drugimi besedami: vsa večja podjetja bi morala imeti prej ali slej sistemizirano delovno mesto referenta za kulturo, saj bi bila v delo tega človeka naložena finančna sredstva koristna investicija, ki bi se sčasoma nedvomno bogato obrestovala.

Marija Kovačič

Iz Investinega prodajnega programa

V zadnjih dveh številkah Mercatorja smo vam že predstavili dva zlozljiva vozička BREMSHEY tipa Variett-super in Family car. Tokrat si na sliki lahko ogledate zlozljivi voziček tipa STANDARD, ki ima prav tako vsestransko uporabnost v vsakdanjem življenju doma.

Vse, kar vam predstavljamo pod gornjim naslovom si lahko ogledate, kupite in dobite vse podrobnejše informacije o ceni in nakupu pri TOZD INVESTA, Ciril Metodov trg 1, telefon 312-795.

Izbrala: M. Hočevar

(Nadaljevanje z 9. strani)

več kot 6 metrov visoko, ročni hidravlični vozički so mnogo primernejši od starih »rudlov«, skratka delovni pogoji so neprijemno boljši kot so bili, čeprav je mnogo pomanjkljivosti (ni urejeno ogrevanje, prepihi). Pri ogledu skladišč so imeli mnogo vprašanj in bili so zelo zainteresirani nad sedanjim delom in čestitke k uspehom so kar deževale.

20-LETNICA PANONIJE

V razgovoru so mnogi spraševali, kako nameravamo proslaviti 20-letnico poslovanja in delovanja Panonije, seveda v okviru 25-letnice Mercatorja. Temu visokemu jubileju bomo posvetili precej pozornosti, posebna komisija, ki jo je v lanskem letu imenoval delavski svet, pa že aktivno dela in pripravlja program. Ena izmed prvih prireditev bo »trgovski ples« združen z modno revijo za poslovne partnerje in druge obiskovalce v dvorani TGA Kidričevo.

Drugih prireditev še komisija ni razkrila, zatrjuje pa, da bo 20-letnica primerno proslavljena. Ne kaže nam drugega, kot da ji verjamemo in pričakujemo prijetna presenečenja. zf

Mladi Panonije konec leta 1973

Konec leta 1973 je bila dejavnost mladih Panonije zelo pestra. Najaktivnejša je bila pri uveljavljanju samoupravljanja mladih in pri odločanju o njihovem družbenoekonomskem položaju.

Mladinsko organizacijo Panonije je koncem novembra obiskala delegacija mladinskega aktiva TOZD Poslovna uprava Veletrgovine »Mercator«. V daljšem razgovoru, ki je potekal v prijetnem vzdušju smo izmenjali medsebojne težave in izkušnje, kar bo prav gotovo koristilo obema mladinskima aktivoma, hkrati pa tudi uspešnejšemu ustanavljanju mladinskih organizacij oziroma aktivov mladih delavcev v tistih TOZD Mercatorja, kjer jih še ni. Dogovorili smo se tudi o medsebojnem sodelovanju, ki bi naj bilo zameetek določitvi nalog konference zveze mladine Mercatorja, ki jo bo potrebno formirati v kratkem.

V sredini decembra je bila najobširnejša seja razširjenega predsedstva mladinske organizacije TOZD »Panonija« Ptuj v letu 1973. Na njej smo formirali petčlansko komisijo aktiva mladih delavcev pri osnovni organizaciji sindikata. Predlagali smo mlade za kandidate v samoupravne organe. Kandidacijska komisija je mladinske predloge upoštevala, saj ni bilo glasovnice, na kateri bi manjkalo ime mladega delavca. Mladi smo pri volitvah dosegli velik uspeh, saj v TOZD »Panonija« ni organa, v katerem ne bi imeli mladi vsaj enega svojega predstavnika. V delavskem svetu so trije mladi delegati, kar je zelo pohvalno. Tega smo veseli še toliko bolj, ker v dosedanjem delavskem svetu ni bilo nobenega mladega. Prepričani smo, da bodo glede na tako stanje interesi, pobude, predlogi, potrebe in želje mladih v naslednjem obdobju prišli še bolj do izraza.

Vse to pa bi bilo še lažje in naše delo še uspešnejše, če bi imeli mladi svoj prostor — mladinsko sobo, za kar se zelo zavzemamo. Mladinska soba bi naj bila zatočišče za naše učence v gospodarstvu, ki pogostokrat, ko čakajo na avtobuse, nimajo kam zaiti in zato se zadržujejo večinoma po gostinskih lokalih. V tej sobi bi imeli tudi informativna glasila in nekatere knjige in si tako poskušali urediti knjiž-

nico oziroma čitalnico. Nadalje razmišljamo, da bi imeli v njej tudi »uradne ure«, v katerih bi reševali probleme mladih, predvsem učencev, sprejemali bi njihove prošnje, zahteve, jim svetovali; skratka nudili bi pomoč mladim ljudem. Ugotovljamo namreč, da mladi predvsem učenci pogostokrat ne upajo izraziti svojih prošenj in zahtev poslovojem in drugim pristojnim delavcem.

Mladinska organizacija bi naj postala na ta način posredovalni organ za mladince, ker bi posredovala prošnje in zahteve mladih pristojnim delavcem in organom. Končno bi v mladinski sobi shranili diplome in pokale ter jo uporabljali za sestanke in sobi primerne športne prireditve (šah, namizni tenis).

Na zadnji seji razširjenega predsedstva mladinske organizacije smo predlagali delavskemu svetu naj 16 socialno ogroženim učencem TOZD podeli finančno pomoč ob Novem letu. Naš predlog je bil upoštevan in vsak učenec, ki smo ga predlagali je prejel 300 din. Razpravljali smo, o čem naj odločajo učenci oziroma o njihovi udeležbi o samoupravljanju in o formiranju blagajne vzajemne pomoči pri osnovni organizaciji sindikata, predvsem o tem, ali naj bodo vzajemne pomoči deležni tudi učenci. Zavzeli smo stališče, da bi naj učenci dobili vzajemno pomoč, čeprav ne bi vlagali deležev in to le v primeru smrti v družini ali ob elementarni nesreči, vendar največ v višini njihove mesečne nagrade.

Mladi Panonije nismo pozabili tudi na razvedrilo in zabavo. 22. decembra smo proslavili novo leto v Mladinskem klubu v Ptuj. Na proslavi je najprej predsednik mladinske organizacije tovariš Jože Kaučevič pozdravil vse mlade, ki so se zbrali v lepem številu in jim na kratko orisal naše dosedanje delo in naloge, ki nas čakajo v bodoče. V mladinski sekretariat smo izvolili tudi nekaj novih članov, ker je postal naš sekretariat okrnjen zaradi nedelavnosti nekaterih članov in njihovega odhoda iz TOZD »Panonija« Ptuj. Po uradnem delu so se mladi prijetno zabavali ob narezku, pijači in taktih glasbe pozno v noč.

A. Janžekovič

Mladi bi morali biti gibalo naše družbe

Od 16. do 18. 11. 1973 je bil v Portorožu seminar, ki ga je organizirala občinska konferenca ZMS Vič-Rudnik. Seminarja se je udeležilo okrog 60 mladincev. Razdeljeni smo bili v tri skupine:

- skupina mladih iz MA v šolah,
- skupina mladih iz MA v delovnih organizacijah in
- skupina mladih iz MA v krajevnih skupnostih.

Če pogledamo vsebino seminarja, ga lahko razdelimo na več točk:

1. izobraževanje in napotilo za nadaljnje delo,
2. organiziranost mladinske organizacije,
3. pregled dejanskega stanja,
4. usklajevanje mnenj in stališč,
5. obravnava programa dela občinske konference,
6. vloga mladih v novi ustavi.

Prvi dan seminarja je bil skupen za vse udeležence. Predaval je tovariš Miklič — pravnik v delovni organizaciji Ilirija. Tema predavanja je bila: Vloga ZM v novi ustavi. Svoje predavanje je razčlenil na dva dela in sicer je govoril o bistvenih novostih nove ustave in o aktivnosti mladih in Zveze mladine.

Tovariš Miklič nam je v svojem izvajanju razložil ustavo in pojme kot so: družbenoekonomski odnosi, družbenoekonomski sistem, družbenopolitični sistem itd.

»Ustavno besedilo,« nas je seznanil, »govori o treh družbenih organizacijah: o ZK kot voditeljici jugoslovanskih narodov, ki je tudi nosilka našega družbenopolitičnega razvoja, o Socialistični zvezi in Zvezi sindikatov. Naloga zadnjih dveh je aktiviranje delovnega človeka na področjih dela in življenja. Socialistična zveza vključuje delovne ljudi in družbenopolitične organizacije. Zveza sindikatov pa je družbenopolitična organizacija, ki združuje delavce zato, da spodbuja njihov interes za boljše gospodarjenje in za hitrejši razvoj samoupravljanja.

Poudaril je tudi vlogo Zveze mladine, ki prihaja najbolj do izraza v šoli: »Mladinska organizacija deluje na tistih področjih, kjer deluje in živi mladina. Vloga mladih delovnih ljudi se ne razlikuje od naših starejših tovarišev. Mladi bi morali biti gibalo naše družbe. Zato moramo biti aktivni in ne pasivni. Seveda pa prihaja do konfliktov med generacijami, saj je malokdaj mlad človek zastopan v samoupravnih organih.«

Drugi dan smo se sestali po skupinah. Naši komisiji, komisiji za družbenoekonomsko odnose, je predsedoval tovariš Nerat — predsednik komisije za DEO pri Republiški konferenci ZM.

Opozoril nas je na napake, ki so se do sedaj ponavljale. Kot prvo, nas je opozoril na to, da se predlogi in sklepi, ki smo jih sprejeli, niso v praksi realizirali, ampak so ostali večinoma le na ravni sklepov.

V tem obdobju je bil zastavljen samoupravni princip, kar pomeni, da moramo spoštovati programe, ki smo jih bili sprejeli. S tem, ko smo uvedli samoupravni princip, smo se seveda

odrekli demokratičnemu centralizmu.

Ugotovil je tudi, da je delo v aktivnih delovnih organizacijah ostalo premalo kontinuirano. To pomeni, da se v naših organizacijah kadri prehitro menjajo. Zato moramo imeti v vodstvenih strukturah starejše.

Menil je, da smo bili v ZM preveč zaprti. Tako v svoji lastni delovni organizaciji kot tudi nasproti širšim samoupravnim interesnim skupnostim. V naši mladinski organizaciji smo se dostikrat obnašali kot stranke. Prav tako smo bili formsko preveč zaprti, tako občinska konferenca kot republiška konferenca, do svojega članstva. Občinske konference niso obiskovale MA, zato programi, ki so bili sprejeti, niso bili realni, življenjski, niso bili odraz želja mladih.

Nadalje je poudaril, da je naša naloga idejnopolično izobraževanje, samoupravno usposabljanje slehernega mladega delavca, predvsem da se seznani s samoupravnim in političnim življenjem v delovni organizaciji, z gospodarjenjem v njej in njeni perspektivi. Predvsem pa se mora družbenoekonomsko usposobiti, da bo lahko nastopil v samoupravnih organih in da ne bo možno manipulirati z mladimi delavci.

Nadalje je menil, da imamo v delovnih organizacijah premalo stikov s štipendisti. Morali bi jih povabiti v naše sredine in jih v največji možni meri aktivirati.

Nenazadnje pa je prav gotovo potrebno obrniti pozornost na vodilne funkcionarje v MA. Ti so vse preveč obremenjeni, ker običajno delajo vse sami. Delo moramo razdeliti na vse člane aktivita.

Premalo zaupamo naloge samim mladincem. Čeprav se zavedamo tega, da mladega človeka v delovni organizaciji gradimo, nimamo vzgojnopolične izobrazbe, zato ni pričakovati, da bi za vse te funkcije imeli dovolj usposobljenih kadrov, ki bi lahko te naloge prevzeli, je ugotavljal. Prav tako smo mlade premalo mobilizirali za vstop v ZK. Mladi komunisti morajo biti idejno jedro in samoupravljalci v delovni organizaciji.

Osnova za uspešno politično delo v slehernem mladinskem aktivu, v sleherni delovni organizaciji je dobro informiranje. Če tega ni, potem je mnogo manj možnosti, da bi lahko uspešno delovali, saj dostikrat pride do dezinformacij, ki lahko samo kvarno vplivajo na delovanje in razvoj. Končal je z besedami: »Ko govorimo o nalogah mladine v delovnih organizacijah, moramo izhajati iz nalog druge seje ZM, ki jih je jasno opredelila v svojih sklepih. Prvo v tej smeri je vključevanje mladih v javno razpravo o ustavnih spremembah. Do sedaj s potekom javne razprave ne moremo biti zadovoljni, ker je bila bolj formalnega značaja. Naša naloga je, da nadaljujemo s seznanjanjem nove ustave, kajti nove ustavne spremembe morajo priti v meso in kri vsakemu mladincu.«

Sekretarka MA TOZD
Poslovna uprava
Marija Colarič

Obisk aktiva mladih delavcev v TOZD Panonija Ptuj (v ozadju novozgrajeno skladišče)

Vsak mesec - sestanki

TOZD Trgovina na debelo obsega centralna skladišča, transport in ustrezne službe.

V decembru smo imeli dva zbora delovnih ljudi na katerih smo razpravljali o samoupravnem sporazumu in ga tudi sprejeli. Izvolili smo tudi svoj delavski svet, njegov predsednik je tovariš Mihelič. Hkrati smo izvolili tudi druge samoupravne organe, kot jih določa statutarni sklep.

Tako smo prehodili prvo obdobje uresničevanja nove ustave. Formalno in pravno smo izpolnili njena določila. Zdaj šele nastopa čas, ko bomo začeli ustavno določila prav uresničevati. Urejanje notranjih medsebojnih odnosov, vodenje poslovne politike v TOZD pa ni odvisna le od samoupravnih organov in vodilnih ljudi, ampak od nas vseh. Vedeti moramo, da je od dobrega poslovanja odvisen naš osebni dohodek. Tega pa želimo vsi čimboljše.

V januarju in februarju smo imeli v skladišču več sestankov, kjer smo o teh vprašanjih dosti govorili. Prav tako je bil sestanek s šoferji pa s celotnim kolektivom TOZD. Na vseh sestankih, še posebno pa na zadnjem, smo ugotovili dosti problemov, ki jih bo treba z veliko dobre volje odpraviti. Temeljito bomo morali spremeniti odnos do dela, prejeti vsak zase in vsi odgovornost za upravljanje z družbeno imovino tako, da bo čim manj stroškov, loma in celo kraje blaga. Upam si zapisati tudi to, da bomo zahtevali, da se iz

naših vrst izločijo vsi tisti, ki bi hoteli še dalje grobo kršiti delovno disciplino in z drugim negativnim obnašanjem in navadami kaliti ugled naše TOZD in povzročati škodo na račun nas vseh. Prav tako ne bi smeli več dovoliti nespodbudnega nagrajevanja po delu. Naj zasluži več tisti, ki tudi več dela! Pri vsem tem odpravljanju nepravilnosti bi morale svojo vlogo odigrati družbenopolitične organizacije, sindikat, mladina in predvsem Zveza komunistov.

Vsi se zavedamo, da nas pri delu zelo moti težavno delo v skladišču. Nefunkcionalna skladišča nikakor več ne ustrezajo naraščajočemu prometu. To še posebno občutijo šoferji in spremnjevalci, ki so nagrajeni od prevoženega blaga, blago pa ni pripravljeno in naloženo ob pravem času. Zato je še toliko bolj potrebno medsebojno razumevanje in medsebojna pomoč. Vsi v Mercatorju bi zdaj morali vedeti, da smo se hitro razvijali, da pa je tega razvoja bila deležna predvsem trgovina na drobno, zastarela pa so skladišča. Zato je pri prihodnjem načrtovanju potrebno razvoj Mercatorja izravnati, v korist skladišč.

In na koncu še želja: Želim, da bi se taki sestanki, kot je bil 2. februarja, ponavljali. Vsak mesec, prvo soboto. S tem nikakor ne izgubljam časa, ampak je vsak koristen pogovor korak dalje k boljšemu delu in medsebojnemu razumevanju.

Ivan Matko

Srečanje z mladimi TOZD Grmada

Dne 16. januarja 1974 smo prisostvovali prvemu skupnemu posvetu z mladimi, ki naj bi bil priprava na ustanovitev aktiva mladih delavcev TOZD Grmada, kjer je 88 mladincev v trgovinah, medtem ko jih je v šoli 60.

Sestanka smo se udeležili: predsednik, sekretar in član predsedstva aktiva mladih delavcev TOZD trgovine na debelo, prisotni pa so bili še direktor TOZD Grmade, tovariš Jože Rener in predsednica izvršnega odbora sindikata TOZD Grmade, tovarišica Tončka Habič.

Sklepi, ki smo jih sprejeli, so naslednji:

1. Že takoj na posvetu smo ustanovili iniciativni odbor, ki naj bi sprovedel postopek do ustanovne konference oziroma izvolitev predsedstva na njej,

2. iniciativni odbor je v sestavi: Jožica Vlahovič, Vesna Sečnik, Vida Duša, Marija Almajer, Jožica Ovca,

3. ustanovna konferenca naj se pripravi v drugi polovici februarja,

4. do tega termina naj se iniciativni odbor poveže z Občinsko konferenco in jih povabi na konferenco,

5. prav tako naj iniciativni odbor izda okrožnico, v kateri naj seznani vse mladince, da je v teku ustanovitev aktiva, kaj v zvezi s tem pripravljajo in kdaj predvidoma naj bi bila ustanovna konferenca.

Tovarišica Habičeva je poudarila, da bo imel aktiv vso podporo v sindikatu. Enako stališče glede pomoči je imel tudi tovariš direktor in jim zaželel veliko uspeha pri delu.

Tej želji se pridružuje tudi naš aktiv, z upanjem, da bi čimboljše sodelovali.

Sekretar aktiva mladih delavcev
TOZD Trgovine na debelo
Marija Colarič

Delo mladih je zaživelo

To je čutiti predvsem pri komisiji za ustanavljanje mladinskih aktivov, ki pri svoji akciji dosega vidne rezultate, saj smo vedno znova priča rojevanju novih MA po naših TOZD.

Ena izmed ustanovnih konferenc je bila 13. decembra 1973 v prostorih TOZD Špecerija. Na povabilo predsednika tega novoustanovljenega aktiva sva se konference udeležila predsednik in sekretarka aktiva TOZD Poslovna uprava z namenom, da bi novemu aktivu posredovala naše izkušnje in pripomogla, da se izkopljejo iz začetnih težav, ki so v mnogih primerih lahko usodne za neuspeh.

Rezultat volitev za predsedstvo je naslednji:

predsednik MA — Marjan Grabar, sekretar — Miha Lenštek, blagajnik — Marjeta Brvar, tajnica — Slavka Muzlovič, član — Dragica Jeršek.

Tovariš Grabar je poudaril, da bodo na enem svojih prvih sestankov formirali tudi komisiji, seveda za področja, za katera se bodo usmerili. Prav tako bodo še v letošnjem letu skušali v celoti pripraviti akcijski program za leto 1974. Na podlagi tega pa bodo zaprosili za dotacijo. Nadalje tovariš Grabar upa, da jim bo v najkrajšem času uspelo se povezati s pristojno občinsko skupščino in pri njej delovati, ne samo kot opazovalci, ampak kot aktivni člani.

Po začetni tremi, ki je vladala na konferenci, se je razvila živahna razprava okrog perečih problemov, mladih učencev v gospodarstvu. Eden izmed najbolj perečih problemov je bilo razlikovanje v višini nagrajevanja oziroma štipendiranja v sami TOZD.

Ker želimo, da se ta problem reši oziroma razčisti, prosim odgovorno osebo, da nam prek naše mladinske strani v časopisu »Mercator« odgovori, zakaj obstajajo razlike, ko je vendar to ena sama TOZD?

Za odgovor, ki bo verjetno pogasil mnogo ognja in slabe volje, se vam že vnaprej zahvaljujem.

Sekretar MA TOZD
Poslovna uprava
M. Colarič

Krajine, pa tihožitja, to riše Tilka

Pridite v Logatec, naša Tilka ima razstavo, so mi dejali. Tilka Müller, sicer blagajničarka v naši samopostrežbi Pod naklom v Logatcu. Dlje časa jo že poznam, pa nisem vedel, da je Tilka tudi slikarka, samorastnik.

Že v šoli je rada risala, pravi. Najraje zemljevide. Pa je nekoč poskusila tudi na platno. In šlo je. Nekako pred desetimi leti je bilo, ko je prvič v roko vzela čopič in barve...

Prva slika je bila pokrajinska, se spominja. Všeč ji je bila in to ji je dalo pogum za nadaljnje delo. Stric, tudi slikar samorastnik, ji je tudi dal nekaj napotkov. In tako je Tilka vedno raje slikala.

Najraje krajino in tihožitja, kot sama pravi. Največ z raznih fotografij in razglednic. In to s črno belih, ker barve najraje določi sama.

Kakšnih trideset slik sem napravila, pravi. Ne prodaja svojih del, pač pa jih pokloni znanec. Nekaj jih ima seveda tudi v svojem stanovanju. In zdaj je zbrala svoja dela in jih zadnje dni v decembru skupaj s še nekim slikarjem in kiparjem, tudi samorastniki, prvič pokazala javnosti.

Pobuda za razstavo je prišla iz vrst dramske skupine, ki je pomagala pri pripravi razstave. Za Tilko je to prvi stik z javnostjo. Pogledal sem v knjigo vtisov. In moram priznati, da so le-ti pohvalni. To je zanjo prav gotovo spodbudno, saj pravi, da čopiča in barv ne misli pustiti. In na tihem upa, da bo njena dela nekoč videl tudi kakšen slikar in o njih povedal svoje mnenje.

Služba, doma pa mož in dva otroka, Tilki jemljeta dosti časa. A še vseeno se najde kakšna urica za slikanje, brez katerega si Tilka ne more več zamisliti jutrišnjega dne.

DEJAN

— Halo, je tam prosim Zavod za zaposlovanje? Prosim, takoj nam pošljite 12.000 delavcev, ker se nam je pokvaril računalnik!

Dvoje mnenj

Kdo naj da dokončni odgovor o samoupravnih pravicah učencev

Že večkrat sem na različnih posvetovanjih, ki so jih organizirale družbeno politične organizacije ali strokovne institucije, postavil naslednje vprašanje:

»Tretji člen temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah je še vedno v veljavi. Prva točka določa, da imajo osebe, ki so v delovni organizaciji na šolanju ali se s praktičnim delom usposabljaajo za določene poklice aktivno in pasivno volilno pravico: t. j. volijo in so lahko izvoljeni v delavski svet delovne organizacije, analogno tudi v delavski svet TOZD. To pomeni, da imajo volilno pravico tudi učenci in njim izenačeni delovni ljudje. Z ustavnimi dopolnili in osnutki ustave pa vloga in pravice učencev niso nikjer dovolj opredeljene in jim celo omejujejo dosežanje pravice. To izhaja predvsem iz logičnega sklepanja, da učenci ne morejo podpisati samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, saj nimajo statusa delavca, temveč učenca. Po vsej verjetnosti učenci ne bi mogli glasovati o sporazumu o delitvi osebnih dohodkov, saj osebnih dohodkov ne dobivajo, temveč samo nagrade; glasovati ne bi po tej logiki smeli tudi o nekaterih statusnih vprašanjih, ki so življenjskega pomena za delovno organizacijo, TOZD in tudi širšo družbeno skupnost.«

Učenci lahko z glasovanjem bistveno spremenijo odločitve

To vprašanje je za trgovski del temeljnih organizacij združenega dela zelo aktualno; učenci predstavljajo 20 do 25 % vseh članov kolektiva, kar pomeni, da glasovanje in udeležba učencev na zborih, referendumih in drugih oblikah neposrednega odločanja, lahko bistveno vplivajo na dokončne odločitve. Res je, da ima učno razmerje določene elemente »delovnega razmerja«, vendar to ni, saj za delo učenca odgovarjajo njihovi strokovni učitelji na praktičnem delu, to pa so poslovodje, prodajalci in drugi zaposleni v prodajalnah in skladiščih; le-ti pa prav tako za svoje delo, ki ga opravljajo, ne dobivajo osebnega dohodka, temveč nagrade, ki jim jih odobri širša družbeno politična skupnost in TOZD. Po drugi strani pa za njihovo delo velja večina določil sedanjih samoupravnih aktov oz. tistih, ki jih opravljamo. Poleg tega veljajo nekatera določila zakona o srednjih šolah in nekatera določila zakona o učencih v gospodarstvu. Mnogo je predpisov, vendar ni nobeden v praksi tako uporaben, da bi lahko res tako potrdili, da ravnamo prav in da četrtini kolektiva bodočim kvalificiranim delavcem v trgovini, ne delamo krivice: toda ne mi v organizacijah združenega dela, temveč širša družbeno politična skupnost — celotna družba, ki tega vprašanja ni načela in pričela sistemsko reševati.

Kdo naj rešuje vprašanja učencev?

Kratko vprašanje, vendar nanj ni zadovoljivega odgovora. Prav gotovo so prve dolžne odgovoriti družbeno politične organizacije; ne samo v organizaciji združenega dela, temveč predvsem občinske in republiške. Iniciativa bi nedvomno morala priti s strani mladine, saj so skoraj vsi učenci člani Zveze mladine. Toda ali bo to dovolj? Verjetno ne. Morale jo bodo podprti še predvsem sindikalne organizacije, saj so učenci tudi njihovi člani. Pri tem pa ne sme izostati podpora Zveze komunistov, saj so to naši bodoči neposredni proizvajalci in težišče dela v trgovini je na kvalificiranih kadrih. To pomeni, da moramo v vseh organizacijah mladini, sindikatu in zvezi komunistov načeti to vprašanje ga postaviti kot enega osnovnih problemov odnosov med ljudmi in pravic delovnih ljudi in to na različnih organih, od organizacij združenega dela do republiških organov.

Odgovore in sistemsko rešitev pa bodo morale dati tudi strokovne institucije predvsem zato, ker imajo učenci v naši samoupravni socialistični skupnosti nekaj manj pravic kot jih imajo drugod v drugačnih političnih sistemih in ki jim pripadajo tudi po mednarodnih konvencijah, ki jih je verificirala tudi naša država.

Nekatera razmišljanja o tem vprašanju so že v javnosti

Inštitut za delo — center za samoupravno normativno dejavnost je na osnovi postavljenih vprašanj na posvetu v Mariboru in Bledu uredil odgovore v posebni brošuri »Urejanje medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu II del«. Na strani 15 in 16 med drugim lahko preberemo: »Po pozitivni zakonodaji in judikaturi vajenci niso v medsebojnih razmerjih z drugimi delavci, temveč so v učnem razmerju. To stališče pa je vse bolj v nasprotju z obstoječo ureditvijo drugod v svetu, zlasti pa z našim samoupravnim sistemom.

V različnih industrijskih državah so vajenci teoretično in po pozitivni ureditvi v »posebnem delovnem razmerju«. Te posebnosti so v tem, da zanje poleg splošnih predpisov velja vrsta posebnih zaščitnih predpisov.«

Nadalje je navedena primerjava učencev in mladih delavcev, ki se zaposlijo takoj po končani šoli; nekateri kot učenci — brez pravic, drugi kot delavci — z vsemi samoupravnimi pravicami. V nadaljevanju pa sledi zelo zanimiva misel in tudi samo dejstvo:

»Po prvem odstavku člena 5 ZMRD sestavlja predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih kot delavski svet, torej organ, v katerem imajo vajenci aktivno in pasivno volilno pravico. Po dosedanji zakonodaji lahko torej vajenec kot

član delavskega sveta pripravlja predlog samoupravnega sporazuma, v kasnejši fazi postopka pa ne more glasovati niti ga podpisovati. Očitno je, da je sedanja pozitivna pravna ureditev v nasprotju z novo ustavno ureditvijo, in jo je zato potrebno v novi republiški zakonodaji spremeniti tako, da bo tudi vajenec »delavec«, da je torej v medsebojnem razmerju z drugimi delavci in da ima tudi pravico odločanja v postopku sprejemanja vseh splošnih aktov in s tem v zvezi tudi vseh vrst sporazumov. Omenimo naj le še nelogičnost, ki je posledica določbe tretjega odstavka 4. člena ZMRD. V samoupravnem sporazumu se lahko vprašanja uresničevanja posameznih pravic in obveznosti urejajo s splošnim aktom t. j. pravilnikom ki ga

sprejema delavski svet TOZD ali delovne organizacije. Če o tem odloča delavski svet, v katerem je delavec član, ima torej pravico odločanja pri sprejemu, z druge strani pa mu jo pozitivna zakonodaja odreka.«

Zanimiva razmišljanja, ki nakazujejo pravilno rešitev, vendar ne moremo in ne smemo čakati, da bo urejena republiška zakonodaja. Smo pred dejstvom, da sprejemamo sporazume, statute, pravilnike in samoupravne akte, volimo delegate, pristopamo k sporazumom, ne vemo pa, če delamo prav.

Pri pisanju tega sestavka sem želel predvsem opozoriti na problem organizacije Zveze mladine in Sindikata ter da se čimprej prične akcija za rešitev tega vprašanja. zf

Učenci v trgovini in gostinstvu niso več vajenci

Že nekaj let je od tega, odkar je Zakon o srednjem šolstvu v SR Sloveniji dokončno odpravil vaje kot tradicionalno, več stoletij staro obliko izobraževanja za obrtniške in nekatere druge poklice. Pred dvema letoma sprejeti republiški zakon o poklicnem izobraževanju in urejanju učnih razmerij pa je razčistil še nekatere nejasnosti glede položaja tistih učencev poklicnih šol, ki imajo praktični pouk in strokovno prakso v delovnih organizacijah in glede gostinskih učencev pri zasebnih gostilničarjih.

S temi predpisi je jasno opredeljen tudi položaj učencev, ki se izobražujejo za prodajalce ali za gostinske delavce v poklicnih šolah. Vendar kljub temu še vedno slišimo govoriti o vajencih in to ne le od predstavnikov trgovskih ali gostinskih obratov in zasebnih gostilničarjev, temveč, žal, tudi od učencev samih. Vsaj ti bi se morali zavedati, da pri tem ne gre samo za naziv. Beseda vajenec skriva v sebi tudi pri nas že preživele in odpravljene družbene odnose in je zato v naši samoupravni socialistični družbi ne bi smeli več uporabljati.

Videti je, da delavci v trgovini in gostinstvu, še bolj pa sami učenci, premalo poznajo socialistični družbeni smisel sedanje organizacije izobraževanja za poklic prodajalca ali poklic kuharja oziroma natakarkarja in ne razlikujejo nekdanjega vajenskega sistema in sistema sedanjih poklicnih šol.

V nekdanjem vajenskem sistemu je bil mlad človek, ki se je hotel izučiti za prodajalca, kuharja oziroma natakarkarja, predvsem učenec trgovskega ali gostinskega obrata, s katerim je imel učno pogodbo. Ti obrati so ga morali pošiljati k teoretičnemu pouku za največ tri do štiri mesece na leto v t. i. vajeniško šolo. V šoli je opravljal le teoretični del zaključnega izpita. Dokončni izpit, ki mu je priznal kvalifikacijo pa je vajenec opravljal pred posebno komisijo pri tedanjih trgovskih oziroma gostinskih zbornicah. Razumljivo je, da je bil na ta način vajenec v dobrem ali slabem odvisen predvsem od tistih, ki so ga praktično učili in kjer je največkrat predstavljal tudi poceni delovno silo. Vpliv šole in družbe v širšem smislu je bil tedaj zelo šibak.

Z zakonom določen sedanji položaj tudi tistih učencev, ki imajo praktični pouk v obratih družbenega in zasebnega sektorja je od prejšnjega bistveno drugačen, predvsem v naslednjem:

1. Mlad človek, ki se želi po končani osnovni šoli izobraziti za poklic prodajalca, kuharja ali natakarkarja je predvsem učenec določene poklicne šole. Ta razporeja potek teoretičnega in praktičnega pouka in le v šoli opravlja zaključni izpit.

2. Gostinski in trgovski obrat družbenega ali zasebnega sektorja sme imeti učenca pri praktičnem pouku in strokovni praksi le tedaj, če ima s šolo posebno pogodbo o medsebojnih obveznostih v zvezi s praktičnim poukom. Praktični pouk, za katerega mora obrat izpolnjevati tudi posebne predpisane pogoje, je pod nadzorom šole, ki ima v ta namen posebne svetovalce za praktični pouk.

3. Praktičnega pouka in strokovne prakse nimajo v obratih družbenega in zasebnega sektorja samo učenci, ki so v ta namen sklenili posebno učno pogodbo, temveč lahko tudi učenci brez učne pogodbe. To so lahko tisti učenci, ki jih veže pogodba o štipendiranju ali kak drug dogovor. Vendar imajo po zakonu tudi ti obrati do teh učencev skoraj iste dolžnosti, kakor tudi do učencev z učnimi pogodbami (stalna mesečna nagrada, 6-tedenski letni dopust, tedenski čas pouka in podobno).

Mnogi trgovski in gostinski obrati zahtevajo od učencev, da delajo tudi v času, ko obiskujejo 18-tedenski teoretični pouk. To je očitno nezakonita zahteva, kajti v času teoretičnega pouka učenec nima (ne sme imeti) ob enem tudi praktičnega pouka.

V gostinskih obratih se postavlja vprašanje nočnega dela učencev, ki pa ga zakon ne dopušča. Zaradi posebnih pogojev gostinskega obratovanja je sicer nujno potrebno, da je del praktičnega pouka učencev za poklic kuharja in natakarkarja tudi v poznih popoldanskih in večernih urah, vendar največ do konca običajnega obratovalnega časa (to je do 23. ure).

Vendar starih vajenskih odnosov ne bomo mogli odstraniti le na administrativni način; potreb-

(Nadaljevanje na 14. strani)

Večja strokovna in organizacijska učinkovitost trgovine — porok poslovnega uspeha

Jugoslovanski institut za embalažo, trgovino in transport (prej Center za napredek trgovine in embalaže) tudi letos organizira v dneh od 19. 3.—22. 3. na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani mednarodno razstavo trgovinske in gostinske opreme JUTRO 74, kjer se udeležuje s svojim prodajnim programom že od vsega začetka tudi Mercator TOZD Investa. V dneh razstave pa so organizatorji pripravili tudi že tradicionalno 4-dnevno strokovno posvetovanje, pod skupnim naslovom: »VEČJA STROKOVNA IN ORGANIZACIJSKA UČINKOVITOST TRGOVINE — POROK POSLOVNE USPEŠNOSTI«, ki vsebuje naslednje teme:

— Sodoben blagovni izbor in njegova sestava

— Transportni problemi v oskrbovalnem centru

— Ali je mehanizacija v trgovskem skladišču luksuz

— Komisioniranje — element točne in hitre dostave

— Cvetlični kotichek v blagovnici

— Bife in njegova oprema v blagovnici

— Specialni oddelki v blagovnici

— Psihološki aspekti notranje ureditve in opremljenost trgovin

— Public relations v trgovini

— Psihološka obravnava potrošnikov

— Propaganda na prodajnem mestu

— Izložba in njena strokovna in komercialna postavitev v blagovnici

— Trgovina v turizmu

— Osnovni principi poslovanja blagovnice ob avtocesti

— Turistična problematika trgovine

— Pakiranje za turizem kot element sodobne prodaje

Za predavanje posameznih tem so na Institutu pridobili vrsto priznanih domačih in tujih strokovnjakov — specialistov iz področja trgovine, transporta, strokovnih institucij, šol itd.

Stroški za posameznega udeleženca posvetovanja in za tiskani material znašajo 550,00 dinarjev.

Ker je med nami verjetno nemalo interesentov za tovrstna predavanja, objavljamo tudi naslov, na katerega se lahko obrnete za podrobnejše informacije ali pa se že kar prijavite:

JUGOSLOVANSKI INSTITUT
ZA EMBALAŽO, TRGOVINO
IN TRANSPORT
61000 LJUBLJANA
Gospodarska cesta 2/I
Telefon: 310-464

M. Hočevar

Tudi na letošnjem JUTRU 74 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani bo sedela s svojim prodajnim programom naša TOZD Investa

Potrošniki sovražimo vrste

Nimam namena ugotavljati zgodovino vrst, prav pa se mi zdi pripomniti, da je čakanje, pa naj bo v ambulanti, banki, na občini ali v trgovini, zelo neprijetno.

Danes je vrst vedno manj, še zlasti pa to opazimo, če so nam živo ostali v spominu neskončno dolgi repi po vojni. Le-ti so iz dneva v dan manjši, še vedno pa jih je opaziti v nekaterih naših trgovinah, mesnicah in tudi v bifejih. Nisem proti velikemu številu kupcev, ne, a vsi se v prodajalnah še vse premalo trudimo, da bi zasovražene vrste zmanjšali.

Nedavno sem bil priča pogovoru dveh naših poslovodkinj, ki sta se pogovarjali o problemu vrst pred blagajnami. Prva se je pritoževala drugi: »Veš, tvoje stranke vedno prihajajo k meni in se pritožujejo, da je vaša trgovina sicer zelo velika, lepo založena, tudi prijazne prodajalke da imate, — samo te ogromne vrste pred blagajnami! Te strankam načenjajo živce, pa se raje napotijo nakupovat v druge trgovine.« Žal pa tudi sam slišim številne druge pripombe: veste, v klasične trgovine sploh ne hodim nakupovat, ker so povsod predolge vrste, da o vrstah v mesnicah sploh ne govorim...

Še so se z vso vnemo pogovarjale tovarišice poslovodkinje in prva je priredila celo predavanje o tem, kako se borijo proti vrstam v njihovi trgovini, še predvsem pa zato, ker imajo opraviti s hudo konkurenco. »Tako se pri nas zavzemamo, da bi odpravili vrste:

— V samopostrežbi imamo pet blagajn, navadno delamo za dva, največ tremi, v petkih in ob praznikih pa delamo za vsemi.

— Z blagajnami morajo znati delati vsi zaposleni. Velika napaka je, če kdo tega ne obvlada, kajti kaj rado se zgodi, da gre katera od blagajničark na do-

pust, druga na bolniško, spet tretja na porodniški dopust. Tako ostane za blagajno manj delovnih moči in posledica so nepotrebne in tako nezaželenne vrste.

— V naši trgovini se držimo pravila: Ko stoje pred blagajno trije kupci, je blagajničarka dolžna poklicati za drugo blagajno še svojo sodelavko.

Dodal bi še tole:

— Nujno je, še zlasti za tiste trgovine, ki imajo premalo blagajn, da v konicah, to je pred prazniki priskoči blagajničarkam na pomoč ostalo osebje — prodajalke;

— pri načrtovanju samopostrežb je treba vedno računati na zadostno število blagajniških mest;

— v klasičnih trgovinah težje odpravljamo vrste, vendar si tudi tu enako pomagamo z naslednjim:

— blago mora biti pri roki, to je v prodajalni in ne v skladišču;

— blago, ki je v razsutem stanju je potrebno pripraviti (steh-tati) in sicer v času, ko je malo, ali pa sploh ni strank.

— Ne samo blago v razsutem stanju, tudi blago v zabojih je treba zložiti, pripraviti, da je dosegljivo; v predalih naj bo kar se da malo blaga;

— dober poslovodja-mesar točno ve, kdaj pride v poslovalnico več odjemalcev. Zato je razumljivo, da mora vedeti, kdaj mora biti v mesnici več zaposlenih in kdaj manj (ob ponedeljkih malo, ob sobotah več).

— Neizprosna resnica velja tudi za mesnice: temeljita predpriprava je pogoj za uspešno delo, ali še boljše, dobra priprava pomeni že polovico opravljenega dela.

Še in še bi lahko pisal, kako odpraviti vrste. Res je, da je lažje napisati, kot pa zedeve reševati.

Prepričan sem, da se bi dalo dolgo in nestrpno čakanje vsaj delno odpraviti z dobro voljo in z malo več truda vseh zaposlenih.

R. J.

— Janez, sedaj pa je tega dovolj. Ze desetkrat sem ti rekel, da mi vrneš denar, ki sem ti ga pred časom posodil.

— Ze prav Tone, toda spomni se, kolikokrat sem ti moral šele jaz reči, da si mi ga posodil!

(Nadaljevanje s 13. strani)

na je široka zavestna družbena akcija. Zlasti po pismu predsednika ZKJ Tita in izvršnega biroja ZKJ je priložnost, da se zavzamemo za hitrejšo reševanje take vloge učencev poklicnih šol v trgovskih in gostinskih obratih, kakršna odgovarja samoupravnim socialističnim odnosom v združenem delu. Učenec poklicne šole v organizaciji združenega dela ne more biti več vajenec, temveč le enakopraven član delovne skupnosti z jasno določenimi dolžnostmi in pravicami. Ta nova vloga pa obvezuje tudi učence, da se aktivno vključujejo v delovno skupnost in so tudi v času teoretičnega pouka z njo povezani. Če v okviru svojega prostega časa priskočijo svojim že zaposlenim sodelavcem na pomoč, ne kot učenci temveč kot delovni tovariši, s tem prav gotovo ne bodo kršili socialističnih načel o združenem delu. Tudi v tem primeru gre za medsebojno dogovarjanje in sporazumevanje, ki v naši družbi dobiva vedno pomembnejši značaj. S tem bomo skupno z učenci in delavci najlažje in najbolj konkretno dosegli enega svojih najvažnejših vzgojnih smotrov: vzgojo učencev v aktivne člane samoupravne socialistične družbe.

Jože Blaznik

Sposojeno iz JANE

Članek, ki ga objavljamo smo si »sposodili« iz 4. številke revije Jana. V njem ni ničesar o Mercatorju, je pa zanimiv predvsem za nas, ki delamo v trgovini. In prav zato smo se odločili, da ga v celoti ponatisnemo tudi v našem glasilu.

Kaj vemo o cenah? Priznajmo si? Skoraj nič!

»ŽE SPET SO HUDIČI PODRAŽILI!«

Kar je res, je res, naš naslov je daleč od spodobnosti. Toda zapisali smo ga nalašč. Stavek v naslovu (s hudičem ali brez njega) je namreč za marsikatero od naših bralk (in bralcev) najbrž prva in zadnja ali vsaj najbolj tipična stvar, ki jo pozna v zvezi s cenami.

Toda — kaj je cena v resnici? Danes vam obljubljam, da vam bomo poskusili razvozlati skrivnost cen na poljuden, razumljiv in preprost način, tako da boste potem, ko boste prebrale te vrstice, vedele o cenah še vse kaj drugega kot to, da kar naprej lezejo navzgor.

Torej pogum in ne odložite branja prežgogaj!

Cena plašča: 204.435 din

Na pogovor o cenah smo odšli k ljubezni direktorici Republiškega zavoda za cene Boži Gorišek, ki je rada potešila našo radovednost.

JANA: Vzemimo neko ceno. Denimo ceno usnjenega velur

plašča, ki ga prodajajo v tej in tej trgovini in visi na njem listič z oznako: cena 204.435 dinarjev. (Zaradi boljše razumljivosti bomo govorili ves čas v starih dinarjih.) Kaj vse sestavlja to ceno? Zakaj stane plašč natanko toliko in ne več ne manj?

Odgovor: »Razčlenimo vse elemente cene posebej, drugega za drugim. Seštevek vseh teh elementov nam da potem končno ceno.

Približno 51 odstotkov cene vašega plašča pobere v tem primeru material za izdelavo, z drugo besedo: osnovni in pomožni material.

Okoli 5 odstotkov gre za amortizacijo. Zakaj je to? Preprosto povedano: stroji v tovarnah se kmalu obrabijo in zastarijo in treba je kupiti nove. Del denarja, potrebnega za nakup novih strojev, pridobi tovarna na ta način, da prišteje manjši znesek za nove stroje ceni vsakega svojega izdelka, ki pojde na trg.

JANA: Kolikšen del gre za osebni dohodek delavcev, ki so plašč naredili?

ODGOVOR: »V vašem primeru gre za osebne dohodke 10 odstot-

kov denarja. Potem je tu režija, ki pobere 8 odstotkov (sem sodijo razne »drobnarije«, na primer stroški, povezani z administracijo, poslovanjem, knjigovodstvom podjetja in drugo) — in ko vse to seštejemo, smo pri tako imenovani lastni ceni proizvoda, ki znaša v našem primeru 73 odstotkov cene. K lastni ceni pribi- je podjetje še svoj dobiček (pravilneje: dohodek), ki navadno znaša 8 do 10 odstotkov vrednosti lastne cene izdelka. In tako smo končno pri PRODAJNI CENI PROIZVAJALCA, to je pri ceni, ki jo mora plačati proizvajalcu za izdelek trgovina. Trgovina pravi proizvajalčevi ceni tudi »fakturna cena«.

JANA: Kolikšna je fakturna cena našega plašča iz velurja?

Kaj je marža, kaj je rabat

ODGOVOR: »V našem primeru bi bila fakturna cena plašča 154.875 dinarjev.«

JANA: In razlika od 204.435 dinarjev, za kolikor ga kupimo mi?

ODGOVOR: »Razlika je kosmati dohodek trgovine, od katerega pa moramo odšteti še prometni davek, ki je tudi vselej obsežen v tem dohodku.«

JANA: Kakšen in kolikšen je prometni davek?

ODGOVOR: »Prometni davek predpisujejo družbenopolitične skupnosti: poznamo zvezni, republiški in tudi občinske prometne davke. Včasih so v končni ceni proizvoda obseženi tudi vsi

trije hkrati. Njihova višina, odstotek, ki je različen od izdelka do izdelka.«

JANA: Včasih slišimo o marži, včasih o rabatu. Oboje je menda dohodek trgovine, oboje je razlika med fakturno ceno in maloprodajno ceno. V čem se marža in rabat sploh razlikujeta?

ODGOVOR: »Pri ceni velur plašča, o kateri govorimo, je do- bila trgovina od proizvajalca rabat. Kadar govorimo o rabatu, pomeni to, da je proizvajalec določil trgovini tudi še maloprodajno, končno ceno svojega izdelka, torej ceno, za katero ga kupi po- trošnik. Proizvajalec je odločil, da mora stati v trgovini njihov plašč natanko 204.435 dinarjev. Ker je pri tem njihova lastna ceno za okoli 24 odstotkov nižja, pomeni, da ostane razlika trgovini kot kosmati dohodek.

Marža pa je razlika med nabavno in prodajno ceno — brez prometnega davka. Maržo določi trgovina sama in jo »nabije« na nabavno ceno proizvoda. V takem primeru proizvajalca »ne zanima« končna cena izdelka.

Skratka: v bistvu gre za isto zadevo, za dohodek, različen je le način, pot, s katero se kosmati dohodek trgovine oblikuje.

Moč in nemoč trgovine

JANA: je pogostejša oblika za- služka trgovine marža ali rabat?

ODGOVOR: »Marža je dosti pogostejša.«

JANA: Torej spremljajmo naj- prej maržo, velja? Ko si torej trgo- vina »nabije« maržo, je pri tem čisto samostojna? Je nihče ne nadzoruje? Je nima pravice nih- če priviti in ji prepovedati pre- visoke zaslužke?

ODGOVOR: »Načelno je tako: tam kjer je proizvajalčeva cena pod nadzorom, je kontrolirana tudi višina marže.

Pri prostem oblikovanju cen pa naj bi se prosto oblikovala tudi marža. V resnici pa deluje v takšnih primerih svobodnega oblikovanja cen cel splet najrazlič- nejših »družbenih mehanizmov«, ki spravijo tudi svobodne marže v pametne in primerne okvire.

Trgovce bodo v prihodnje tako obvezovali družbeni dogovori, sa- moupravni dogovori, dogovori o politiki cen, resolucije in drugo.

V prihodnjem času in načelno govorimo zato, ker imamo, kot je znano pri nas že tri leta posebno tržno stanje: zamrznjene — za- držane cene industrijskih izdel- kov in zamrznjene marže.

Tristo din pri srajci včeraj, tri- sto danes

JANA: Kaj pomeni v praksi to, da so marže že tri leta zamrz- njene?

ODGOVOR: »Denimo, da je bi- la proizvajalčeva cena srajce TINE pred tremi leti 2000 dinar- jev. Marža za srajco je bila na primer od 15 do 20 odstotkov, to- rej je bil kosmati dohodek trgo- vine za srajco TINE pred tremi leti okoli 400 dinarjev.

Medtem je prišla v trgovino nova srajca TONE (pustimo pri tem, da ima morda le oranžne gumbe namesto vijoličnih, v osta- lem pa je povsem enaka TINE- TU, kajti tudi industrija si pri zamrznjenih cenah pomaga, ka- kor ve in zna), — in nova srajca TONE, ki si kot »popolnoma nov proizvod« sme izprositi tudi po- polnoma novo ceno, stane 3000 dinarjev. Kljub temu je tudi pri srajci TONE danes zaslužek tr- govine še vedno le 400 dinarjev: marža za srajce je zamrznjena.«

(Nadaljevanje na 16. strani)

Srečno, tovarišica Varičakova

Anton Tonejc, njen oče je bil znan kavarnar, pa tudi njena mati Terezija je opravljala prav tako delo. Zato ni čudno, da je Silva že kot študentka priskočila na pomoč. Včasih v restavracijo Lovački rog v Zagrebu, včasih v kavarni Evropa v Ljubljani. Povsod je z veseljem poprijela za delo in obenem sprejemala očetove bogate izkušnje. Pri starših je torej skrbela za komercialne posle restavracije in kavarne. Razen tega pa je kaj rada skočila tudi v kuhinjo; tudi v kasnejših letih, še ko je bila direktorica Evrope.

V času, ko je tovarišica Varičakova sprejela mesto direktorja v Kavarni Evropa, je bil ta obrat razmeroma skromen tip dunajske kavarne. Potrebno je bilo marsikaj spremeniti in preurediti. Tudi v poslovanju, saj je bila zimska sezona daleč močnejša od letne. Dobrih šest let je tega, kar je kavarna slavila stoletnico obstoja in takrat je prišlo do spremembe v poslovanju, pa tudi do razširitve. Na novo je bila odprta lepo urejena slaščičarna, za goste kavarne pa je bila urejena tudi nova terasa. To je nedvomno mnogo vplivalo na promet in obenem pripeljalo do še ene spremembe: letna sezona je postala močnejša od zimske. Kavarna si je pridobila mnogo stalnih gostov; tod najdemo stalna omizja športnikov, književnikov, zdravnikov.

Po svojih sladkih dobrotah pa je zaslovela tudi slaščičarna. Za domače potrebe pa tudi po naročilu izdelujejo razne torte, potice, šarklje in drugo pecivo.

Prav nobenega dvoma ni, da je kolektiv Ka- varne in slaščičarne Evropa pod vodstvom to- varišice Silve Varičakove dosegel lepe poslovne uspehe. Z enakim veseljem kot na delovnem mestu, je sodelovala tudi v gostinskih združe- njih. Svoje bogate izkušnje je prenašala na dru- ge; sodelovala je pri strokovnem časopisu »Go- stinstvo«, objavila pa je tudi številne kuharske recepte, ki so pri strokovnih gostinskih delav- cih našli na izredno dober odziv.

Zdaj Silve Varičak ni več v kavarni, lani oktobra je odšla v pokoj. Toda vsi se je bomo prav radi spominjali. Želimo ji še mnogo, res mnogo zdravih in zadovoljnih let.

DEJAN

Dobro leto dni, morda malo več je tega, ko smo pisali o kavarni in slaščičarni Evropa. Mno- go zanimivega smo zvedeli o tem gostinskem obratu; o tem nam je pripovedovala tovarišica Silva Varičak, direktorica kavarne in slaščičarne.

Zdaj je ni več najti tu; po dolgih letih služ- bovanja je odšla v zaslužni pokoj, njeno mesto pa je prevzela Miša Blaznik, ki je bila dotlej v službi v Gostinskem šolskem centru v Ljub- ljani.

Prav je, da ob odhodu tovarišice Varičakove napišemo nekaj besed o njej. Spomnimo se nje- ne dolge poti in prizadevanj za uspeh tega ma- lega kolektiva.

JANA: Očitno je torej, da pri bezljanju cen zadnje čase trgovina nima posebnih »zaslug«?

ODGOVOR: »Ne, nima jih. Nasprotno: trgovini zadnje čase na račun zamrznjenih marž precej trda prede in čutiti je nenehen pritisk, nenehno željo in prizadevanje, naj bi cene in marže končno vendar že odmrznili.«

Zamrznjene cene: le navidezen žegen!

JANA: Naše gospodinje in vsi drugi potrošniki z njimi pa si vseeno oddahnemo, ko cene zamrznemo in imamo to za nekakšen ukrep, ki naj potrošnika zaščiti?

ODGOVOR: »Uspeh zamrznjenih cen in marž je le kratkotrajen in močno navidezen. Trgovina si namreč potihom pomaga po svoje, industrija tudi po svoje. Omenili smo že vrsto »novih« izdelkov z zelo »novimi« cenami, ki na prodajnih policah vse bolj izrivajo ceneno blago po starih cenah, da, po daljšem obdobju zamrznjenih cen začne v trgovinah nasploh vse bolj očitno primanjkovati cenenegega blaga. Poleg tega se vse bolj množi število delovnih organizacij, ki kršijo predpise in potihoma na lastno pest navijajo cene. Inšpektorji trdijo, da počne danes tako že malone vsaka tretja delovna organizacija pri nas.«

Tako je že nekaj časa povsem očitno, da pusti daljše zamrzovanje cen za seboj več škode kakor pa koristi, zlasti če ni hkrati drugih ustreznih ukrepov.«

Ali trgovina res mastno služi?

JANA: Pustimo zdaj trenutno zamrznjeno stanje in govorimo o zaslužku trgovine spet malo bolj na splošno. Pri našem nesrečnem plašču ste dejali, da je rabat, torej kosmati zaslužek trgovine, okoli 24 odstotkov. To pa, veste, sploh ni malo!

ODGOVOR: »Ne pozabite, da je v tem tudi prometni davek! Marže se v povprečju med seboj zelo razlikujejo: poznamo celo le 2-odstotne, pa tudi 30-odstotne marže. V načelu naj bi veljalo, naj bi trgovina zaslužila pri osnovnih življenjskih potrebščinah čim manj, tako da bodo lahko čim cenejši, in nadomestila svoj pičel zaslužek (in tu in tam, zlasti pri nekaterih osnovnih življenjskih potrebščinah tudi že izgubo) z nekoliko večjim zaslužkom, višjo maržo pri manj bistvenih predmetih, zlasti pri tako imenovanih modnih, luksuznih artiklih.«

Sicer pa si pobježe oglejmo strukturo, sestavne elemente marže, ki znaša, denimo, pri drobnem prodajnem artiklu 132 starih dinarjev. (Tu smo prometni davek že odšteli.)

— Od tega zneska gre za osebne dohodke zaposlenih v trgovini 76 din

— za poslovne stroške oddelijo 47 starih dinarjev

— za akumulacijo, ki je čisti dobiček trgovine, pa le devet par! In teh devet par je končno tisti nesrečni »profit«.

Tudi nasploh velja, da je čisti dobiček, akumulacija trgovine, v povprečju le sorazmerno zelo majhen delež marže oziroma rabata. Ta dobiček naj bi trgovina usmerjala v razvoj, modernizacijo poslovanja, v gradnjo novih trgovin.«

JANA: Seveda pri tem dobro vemo, da naša trgovina ni nikakršen občinski revež. Poleg rednih dobičkov v obliki uradne

akumulacije smo slišali marsikaj zanimivega tudi o tako imenovanih superpopustih (superrabatih), kasaskontih in različnih drugih popustih, ki jih ponuja industrija trgovini, da bi njihove izdelke rajši kupovala kot izdelke konkurence in jih bolje prodajala in ki so konec koncev tudi pravi čisti dohodek trgovine.

ODGOVOR: »To je seveda res in res je tudi, da takšnih postranskih — seveda legalnih — zaslužkov trgovine ni mogoče niti približno oceniti. Po drugi strani pa je tudi res, da družba nadzoruje trgovino bolj, kot si utegne misliti nepoučen potrošnik.«

Kaj je cena vemo — ampak kakšna bo cena jutri?

JANA: »Ozadje« cen smo si zdaj menda dodobra ogledali. Za slovo nas zanima še, kakšne so jutrišnje perspektive, kaj nam v pogledu cen (višjih, se ve) prinaša leto 1974?

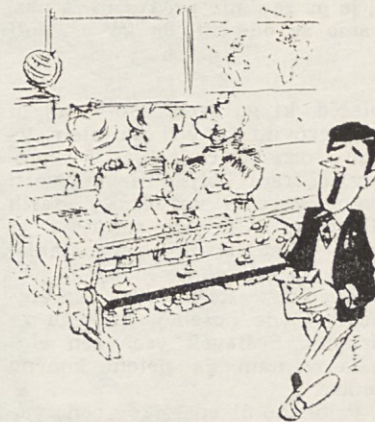
ODGOVOR: »V novo leto smo štartali s precej neugodno dediščino, saj je znano, da so leta 1973 poskočile cene v povprečju dosti više, kot smo načrtovali. (Načrtovali smo 9-odstotno povišanje cen pri proizvajalcu, doživeli pa v povprečju 18-odstotno in 22 odstotkov višje cene v maloprodaji.)

Zato naj rečemo le: Prizadevali si bomo, težili bomo za tem, da letošnje zviševanje ne bi preokračilo lanskega. Poskušali bomo z najrazličnejšimi instrumenti in ukrepi, da bi preprečili verižno zviševanje cen. Bomo videli, kako in v kolikšni meri nam bo uspelo.«

JANA: Prav lepa hvala za pogovor!

Spraševala: Bernarda Rakovec.

ha, ha, ha, ha, ha

— Kdo je položil risalni žebliček na moj stol? Nihče? V redu, sedite!

— Hura! Sedaj zopet lahko gledava televizijo!

— Mamica, zakaj pa to imenuješ lepčilna krema?

— Ali še diha?

Ste že bili v baru Nebotičnik?

Že leto dni in več je Kavarna in bar Nebotičnik ena izmed TOZD Mercatorja, pa mnogi tega še ne vedo. Lansko poletje smo kar obširno napisali to in ono zanimivega iz dela in življenja tega kolektiva.

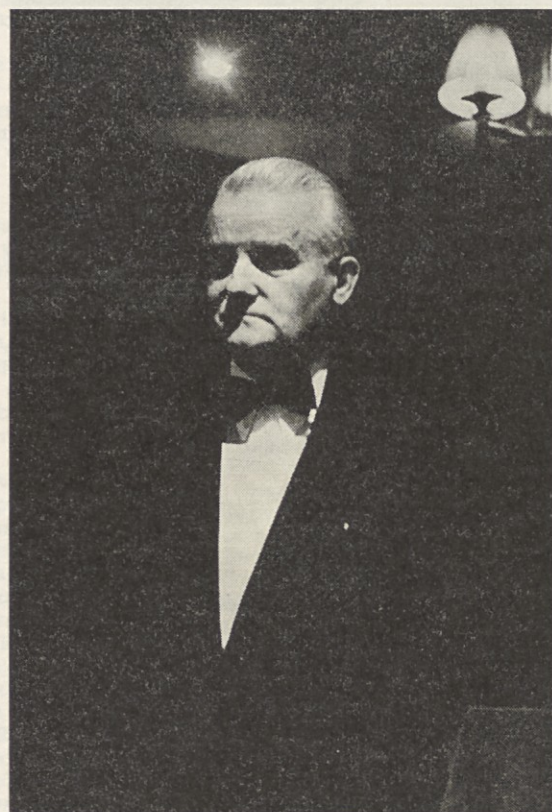
Pa skočimo danes na kratek obisk v bar Nebotičnik. Morda bo ta zapis prav posebno dobrodošel tistim, ki ga še niso obiskali, pa so za nagrado v našem kvizu prejeli brezplačne vstopnice.

Če radi ponočujete, potem je to kot nalašč za vas. Kar od pol desetih zvečer, pa vse tja do pol petih zjutraj boste v baru lahko našli obilico razvedrila.

»Že ob desetih zvečer prične glasba za ples,« je dejal Štefan Sluga, šef strežbe v baru. »Zdaj igra pri nas mariborski ansambel Talismani, s pevcem Milanom Petrovičem. Do pol enih zjutraj je glasba za ples. Nato pa se prične enourni mednarodni artistski program. Žonglerji, pa čarovniki in seveda striptizete... Program menjamo vsak mesec, tako da so naši obiskovalci lahko zadovoljni.«

Pa je dosti obiska, me je zanimalo. Tovariš Štefan pravi, da je ljudi vedno dovolj. Vabi izbran program, pa tudi cene niso visoke, pravi. Če boste posedeli samo ob kavici, potem boste le ob dvanajst dinarjev, če pa bi radi nazdravili z domačim šampanjcem, potem bi treba globlje seči v žep. Kar štiriindvajset starih tisočakov bo treba dati natakarku...

Že polnih devetintrideset let je Štefan Sluga zaposlen v Nebotičniku. Skoraj ves čas kot na-

takar, zdaj pa je že nekaj časa šef strežbe v baru. Pravi, da je delo naporno, saj dela vedno samo ponoči. Pa mu je kljub vsemu všeč. Tako kot ostali delamo podnevi, se je on privadil na nočno delo. Vsak dan razen ob ponedeljkih, ko je bar zaprt.

DEJAN

Nova »železnina« v Idriji

V nekdanji Golitovi stavbi v Idriji, kjer so gospodarji imeli veliko trgovino, takrat največjo v Idriji, so takoj po vojni uredili trgovino za takratno preskrbovalno organizacijo. Pozneje je bila v teh prostorih vsa leta trgovina z železnino in elektromaterialom — kasneje samo železnina. Kljub temu, da so bili prostori dovolj veliki, niso bili primerni za sodobni trgovski lokal; bili so brez skladišča in sanitarij. Lani pa je TOZD Mercator Idrija preuredila te prostore ter jih opremila z novo opre-

mo, saj je bila prejšnja stara nad sto let.

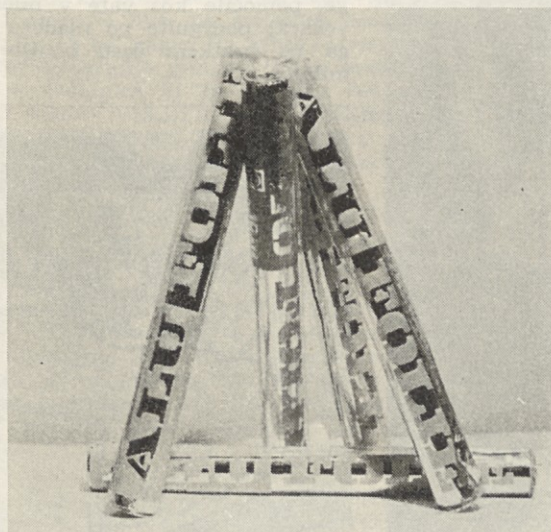
Adaptacijo stavbe, ki je veljala 250.000,— din, je financiralo stanovanjsko podjetje v Idriji. Opremo pa je financirala TOZD Mercator Idrija z lastnimi finančnimi sredstvi, v skupnem znesku 40.000,— din.

Trgovina je sodobno opremljena. Zaloga sedaj ni večja, temveč asortiman. Prejšnji letni promet 2.000.000,— se bo po sedanjih pokazateljih zvišal na 5.500.000,—. Trgovina posluje non-stop s samo enim uslužbencem več kot prej.

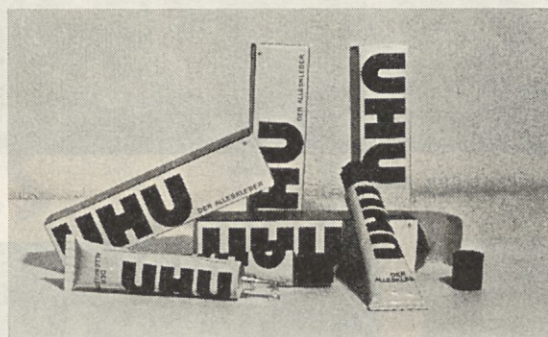

Ponujamo vam ...

V tej rubriki vam predstavljamo izdelke ali predmete, ki so novi na naših prodajnih policah; in pa izdelke, ki jih že poznate, pa jih po dolgem času spet lahko najdete v naših prodajalnah. Cene, ki jih navajamo, so seveda gro-sistične, torej niso všteti davki in marža.

Alufolijo smo v naši rubriki že ponujali. Ker je povpraševanje po tem izdelku izredno veliko, smo se sami odločili za uvoz. Cena je dokaj ugodna, saj je treba za rolo 10 metrov folije odšteti le 8 din.

Dlje časa ni bilo moč dobiti lepila UHU, ki lepi prav vse; papir, plastiko, gumo, steklo, porcelan itd. Zdaj ga je dovolj na zalogi, prav tako v galanteriji. Cena za tubo lepila UHU je 5,25 dinarja.

Pa še nekaj za ljubitelje gob. Nudimo vam ugoden nakup jurčkov, vloženih v slanici. So proizvod podjetij »Mlava« in »Produktiva«. Cena za 850-gramsko dozo vloženih jurčkov je le 20 dinarjev.

DEJAN

ha, ha, ha, ha

Pri Krompirčkovih so dobili obisk, zato pošlje očka Janezka v klet, da bi za goste prinesel steklenico dobrega vina. Janezek pride nazaj, toda brez vina: — Očka, ne da se pomagati. Sosedovi so danes kletna vrata zopet zaklenili...

*

Škotinja Mary MacMac se odpravlja s sinčkom Tomyjem na sprehod. Preden zapusti hišo, ji mož zabiča:

— Ne pozabi Tomyju sneti očal, kadar ne bo videti kaj zanimivega...

*

— Žena, zdaj me pa malo poslušaj. Nekaj bi te rad vprašal:

Ko si je naš sosed kupil nov barvni televizor, smo ga morali kupiti tudi mi. Potem si je kupil novejši in večji avto. Razumljivo, tudi ti si hotela, da kupimo takega. Toda, kaj naj naredim sedaj, ko si je sosed dobil novo ženo!?

*

Učitelj: Jurček, naštej mi nekaj stvari, ki jih pred sto leti še ni bilo!

Jurček: Radio, televizija, kino...

Učitelj: Odlično! Morda veš še za kaj?

Jurček: Moj mlajši bratec!

*

Maks je pri zobozdravniku. Le-ta mu vrta in vrta zob. Maks je izgubil potrpljenje, pa med kratko pavzo pravi zobozdravniku:

— Če mislite, da boste pri meni odkrili naftni vrec, ste se zmotili...

Dedek Mraz je prinesel »zlato piščal«

Še malo skočimo nazaj, v mesec december. V tiste dni, ko je dobri, stari dedek Mraz kolovratil naokrog s svojim velikim košem in razveseljeval naše malčke. Kod vsepovsod je le bil! In tudi tokrat ni pozabil na Mercatorjeve otroke.

V ljubljanski operni hiši je za naše malčke pripravil balet, igrico o Zlati piščalki. Polna dvorana mladih očk je navdušeno sledila dogajanju na odru, pravo veselje pa je seveda prišlo s prihodom dedka Mraza. Pozdrav malčkom in nato seveda tako težko pričakovana obdaritev; s seboj je namreč pripeljal poln koš lepih daril. Dejan

Spoštovana, ali imate kaj proti, če grem reševat vašo hčerko?

Igrice je konec, ali bo zdaj prav zares prišel dedek Mraz?

Joj, koliko je prinesel, kar pretežko bo zame. Pa je res vedel, da sem bil tako priden?

Le kaj vse je tu notri? So igračke, pa seveda bonboni, čokolada?

Nekaj nasvetov za vsakdanjo uporabo

Surovo maslo bo šlo lažje in hitro od papirja, če boste zavitek za kratek čas podržali pod tekočo, mrzlo vodo.

*

Svež kruh boste lažje rezali, če boste pred uporabo nož ogreli.

*

Otrdela in posušena krema za čevlje bo postala zpet uporabna in mehka, če ji boste dodali nekaj kapljic terpentina.

*

Perilo, ki ga je potrebno pred likanjem ovlažiti, naškropite s toplo vodo, ker se enakomerneje razdeli kot mrzla.

*

Belo perilo, ki je sčasoma postalo sivo, skuhajte v vodi, ki ste ji dodali nekaj koščkov limonine lupine. Postalo bo zopet snežno belo.

*

Mastni madeži na semiš usnju bodo izginili čez noč, če jih boste zvečer natrli z belo kredo in jih zjutraj izkrtali.

*

Jetra bodo še posebno mehka in okusna, če jih boste pred pripravo namesto v moko pomočili v smetano. Tako bodo dobila tudi lepo barvo.

*

Jabolka boste lažje in hitreje olupili, če jih boste za kratek čas pustili v vroči vodi.

*

Barve na vaši preprogi bodo zopet izgledale sveže, če boste po temeljitem čiščenju preprogo še enkrat zdrgnili s tekočino, pripravljeno iz 2 litrov vode in jedilne žlice terpentina.

*

Mandljeva ali orehova jedrca vam pri sekljanju ne bodo letela z mize, če jih boste pred tem povaljali v sladkorju.

*

Če želite brez truda odstraniti madež od črnila iz vaše preproge, pomočite kos vate v mleko, večkrat podrgnite po madežu in ga po kratkem času izmijte z milnico.

— Draga, če zaradi luči ne moreš zaspati, jo lahko ugasnem!?

Zato pa je tale fantič toliko bolj korajžen; saj je dedek Mráz vendar dober in nikoli ne pride s praznim košem

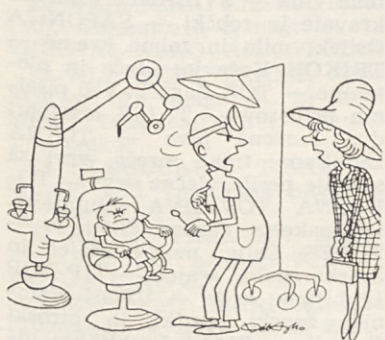

Se je tale malček zbal Dedka? Verjetno sta se srečala prvič

ha, ha, ha, ha

— Če veliko premišluješ, dobiš plešo. Ali ne, tovariš?

— Vi zaprite svoja usta, vaš otrok pa naj jih odpre!

— Zakaj ne želiš, da bi te ta ženska prepoznala?!

— Kot ponavadi nisi ničesar ujel, ali ne?

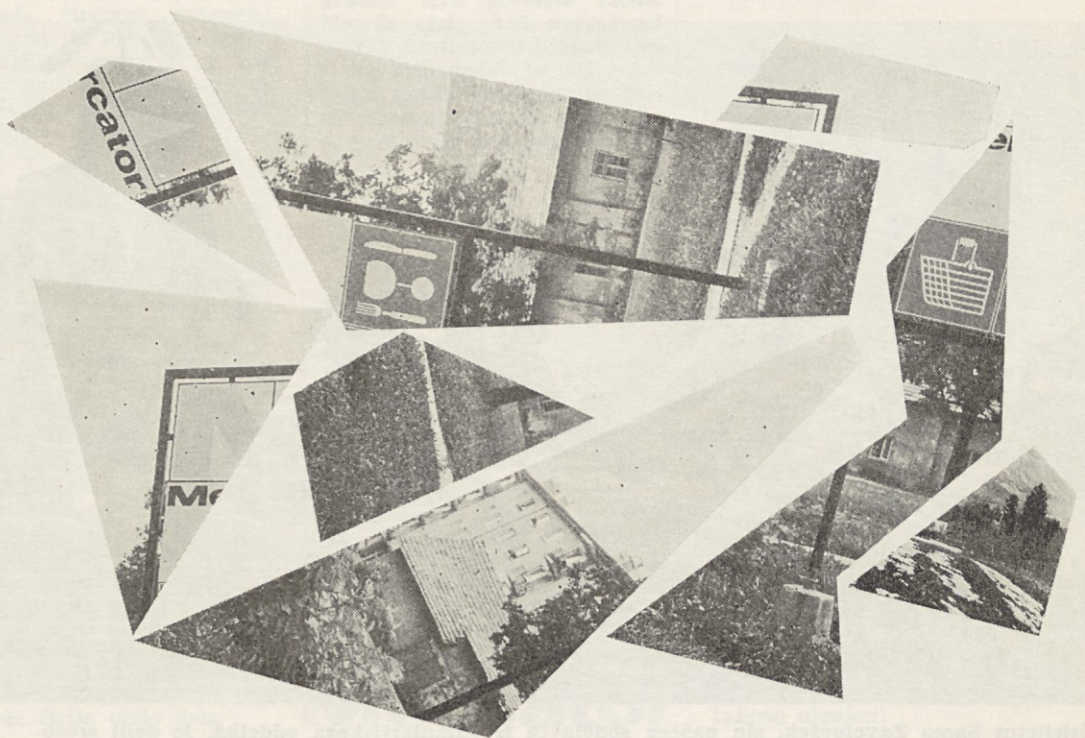
— Toda ne, Egon! Če večerjava v restavraciji, ti potem ni potrebno pomivati še posodo!

Na sliki desno vidite 8 različnih likov. Sedem likov sodi skupaj, osmi pa je odveč. Kateri lik je osmi, pa morate seveda ugotoviti sami, ko boste lepljenko sestavljali. Torej izrežite te like, jih smiselno sestavite in nalepite na bel papir. Na hrbtno stran napišite kaj fotografija predstavlja in seveda svoj naslov. Ovojnice, ki jih je lahko več, pošljite na naslov: VELETRGOVINA MERCATOR, 61000 LJUBLJANA Aškerčeva 3 z oznako: NAGRADNA LEPLJENKA, najkasneje do 15. marca 1974.

Vaša naloga torej res ni težka, zato pričakujemo veliko pravih rešitev. Med temi pa bomo tudi tokrat izžrebali več nagrad, ki jih prispevajo:

TOZD Kavarna in bar NEBOTIČNIK Ljubljana, TOZD Kavarna in slaščičarna EVROPA Ljubljana, Ekonomska propaganda in informativna služba Mercator, AERO Celje, ALMIRA Radovljica, DELAMARIS Izola, DROGA Portorož, DANA Mirna na Dolenjskem, INDUSTRIJA USNJA VRHNIKA, KRKA Novo mesto, KOLINSKA TOVARNA HRANIL, Ljubljana, LJUBLJANSKI DNEVNIK Ljubljana, MEDEX Ljubljana, PIVOVARNA UNION Ljubljana, RTV Ljubljana, SLADKOGORSKA Sladki vrh, SVILANIT Kamnik, SAPONIA Osijek, TRIKON Kočevje, TOZ Zagreb, TALIS Maribor, TOTRA Ljubljana, TOBAČNA TOVARNA Ljubljana, TOZD EMBA Ljubljana, TOPER Celje, UTOK Kamnik, ZMAJ Ljubljana, ZLATOROG Maribor, ŽITO Ljubljana.

NAGRADNA LEPLJENKA

Izžrebali smo dobitnike velike nagradne igre

Od 268 prispelih rešitev se jih je na kupčku pravih nabralo le 67, vse ostale, tj. 201 pa je žal, nepravilnih. Pa še to: Med 67 pravih odgovorov je nekaj reševalcev poslalo kar po več rešitev. Se pravi, da je pravzaprav pravih rešitev še manj.

Pravilni odgovori se glase:

1. kava, čaj, sladkor (začimbe, arašidi, kokos moka...)
2. MEDEX, Ljubljana
3. TOZD Kavarna in bar NEBOTIČNIK
4. SLADKOGORSKA Sladki vrh
5. Vera ALJANČIČ
6. EN STARČEK
7. Veleblagovnica Beograd
8. NEDELJSKI DNEVNIK
9. TOZD PANONIJA Ptuj
10. Imperial, Bazooka Joe, Car-men (Zastave sveta, Vitaminska guma King...)
11. TOZD Preskrba Tržič
12. TOTRA Ljubljana
13. Hrana, Špecerija, Grmada, Emona, Rožnik, Detajl
14. Filter 57
15. Tovarna mesnih izdelkov
16. SOLEA
17. Oranžna
18. KVAS
19. 470
20. Knorr
21. TOZD Investa
22. TOPER, Celje
23. Adolf Osterc, Generalni direktor
24. ZMAJ, Ljubljana
25. Ivanka Vrhovčak
26. AERO Celje
27. TOZD Metlika, Metlika
28. Vademecum Menty, KRKA Novo mesto
29. Mile Bitenc — Dejan, Ivanka Vrhovčak, Franc Zadravec, Maja Hočevar (Neva Mlakar, Jože Renar, Nada Lombardo...)
30. Pelinkovec, Brandy, Encijan, Rum, Florijan, Stara slivovka...
31. 5000
32. Kasetna produkcija RTV Ljubljana
33. trgovina na debelo in drobno, uvoz-izvoz, zastopstva, proizvodnja, storitvena dejavnost, gostinstvo, inženiring

34. ILIRIJA, Ljubljana
35. Kavarna EVROPA
36. TRIKON Kočevje
37. TRGOPROMET
38. UTOK Kamnik
39. TOZD Hladilnica
40. DELAMARIS Izola
41. Pri Mercatorju dobite vse
42. 25 let
43. Blagovnica v Idriji, Nagrada iz Prešernovega sklada
44. Instanti, kava, začimbe, polenta...
45. TOZD Standard Novo mesto
46. SKOL International, Talis Maribor
47. 24 TOZD
48. TOZ Zagreb
49. Kapidžić, Golec, Zavrl (Škulj, Lešnik, Kitić...;
50. DANA, Mirna na Dolenjskem
51. Vrhnik
52. SVILANIT Kamnik
53. Trebnje
54. 12.463.664 km (oziroma blizu tej številki)
55. Mercator, import-export, podjetje za trgovino, industrijo, inženiring gostinstvo in storitve, Ljubljana, Aškerčeva 3
56. Usnjena konfekcija, krzna konfekcija, usnjena galanterija
57. Kolodont extra (Zirodent zobna krema), Milo Elida (Milo Lahor)
58. Zaščitni znak Modne konfekcije Ljubljana
59. ETA Kamnik

Za reševalce je bilo pripravljenih 134 lepih nagrad, ki so jih, naj še enkrat povemo v sodelovanju z našo ekonomsko propagando in uredništvom glasila Mercator, prispevali naslednji naši TOZD in poslovni partnerji, ki se jim za sodelovanje še enkrat najlepše zahvaljujemo:

TOZD EMBA Ljubljana: kava, čaj; TOZD Kavarna in bar NEBOTIČNIK: permanentne celoletne vstopnice za bar; TOZD Kavarna in slaščičarna EVROPA: vrednostni boni za njihove izdelke; TOZD TOVARNA MESNIH IZDELKOV: salame; TOZD HLADILNICA: 500,00 din — TOZD

Trgovina na debelo pri MERCATORJU: tranzistor, sušilna avba, volnena odeja, kava, sladkor, paketi z ozimnico Eta — Ekonom-ska propaganda in informativna služba Mercator: darilna košara — AERO Celje: kolekcije njihovih proizvodov — ALMIRA Radovljica: pulover — DELAMARIS Izola: kolekcija proizvodov — DROGA Portorož: kava Bar caffee, poličke z začimbami — DANA Mirna: darilna košara s piščanci — ETA Kamnik: paketi z ozimnico — FRUCTAL — ALKO Ajdovščina: darilna košara s piščanci — ILIRIJA Ljubljana: ženska kolekcija krem Inka, moška kolekcija — INDUSTRIJA USNJA Vrhnik: ženski semiš jopič — KRKA Novo mesto: kolekcija proizvodov — KOLINSKA TOVARNA HRANIL Ljubljana: več kolekcij proizvodov — LJUBLJANSKI DNEVNIK Ljubljana: več celoletnih naročnin Dnevnika in Nedeljskega, MEDEX Ljubljana: darilna košara in luksuzna steklenica medice Kraljevič Marko — PIVOVARNA UNION: več kartonov piva Union — RTV Ljubljana: long play plošča in kasete — SLADKOGORSKA Sladki vrh: kolekcije proizvodov — SLOVENIJA VINO Ljubljana: dva kartona vina — SVILANIT Kamnik: kravate in robčki — SAPONIJA Osijek: milo in zobne kreme — TRIKON Kočevje: hlače in pletenine — TOZ Zagreb: več pisalnih priborov — TALIS Maribor: dva kartona piva — TOTRA Ljubljana: tržne mreže, vrvi za sušenje perila, vlečne vrvi — TOBAČNA TOVARNA Ljubljana: več paketov cigaret Filter 57 — TOPER Celje: moške srajce in ženske spalne srajce — TIP-TOP Ljubljana: krilo — UTOK Kamnik: ženski, moški in otroški škornji — ZMAJ Ljubljana: vibratorji, hišni gong — ZLATOROG Maribor: več kolekcij proizvodov — ŽITO Ljubljana: več kolekcij proizvodov ter SLAVNIK Koper: več brezplačnih voznic za potovanje z avtobusi Slavnik.

Vseh nagrad zaradi premajhnega števila pravih odgovorov nismo mogli razdeliti, zato pa jih bomo uporabili pri žrebanjih v nagradnih igrah, križankah, ki jih pripravljamo za naslednje številke našega glasila.

In končno, kdo so srečni dobitniki? Žreb je nagrade razdelil takole:

1. AMBROŽ FRANC, Matena 12, 61292 Ig, nagr. št. 105 UTOK KAMNIK
2. BAJEC ANICA, Mercator galanterija, nagrada št. 134 ŽITO LJUBLJANA
3. BEZJAK PEPELKA, Novi lok 16, Ptuj Volkmajerjeva ul. nagrada št. 5 PALOMA IZDELKI
4. BITENC MAJDA, prodajni odd. Mercator nagrada št. 89 ŽITO LJUBLJANA
5. CVAR RUTH, prodajni odd. Mercator nagrada št. 87 ŽITO LJUBLJANA
6. ČEH MARIJA, Panonija Ptuj, Osojnika 1, nagrada št. 71 PIVOVARNA UNION
7. ČRNE JOŽA, prodajni odd. Mercator, nagrada št. 68 TOZD HLADILNICA

Štiriletni Samo Zavolovšek, sin našega sodelavca iz galanterijskega oddelka, je delil srečo

8. DERGLIN DRAGICA, plan-ski odd. Mercator, nagrada št. 74 PIVOVARNA UNION

9. DERGLIN JOŽE, prodajni odd. Mercator, nagr. št. 106 UTOK KAMNIK

10. DOBNIKAR NIKA, Mercator uprava, nagr. št. 46 DROGA PORTOROŽ

11. JAKOB DOLINAR, prodajni odd. Mercator, nagr. št. 4 PALOMA IZDELKI

12. MAKŠ FILIPIČ, Panonija Ptuj, Osojnikova 1, nagr. št. 35 SAPONIJA OSIJEK

13. FORSTNERIČ FRANC, Panonija Ptuj, Osojnikova 1 62250, sklad. pohištva, nagr. št. 103 TALIS MARIBOR

14. GORIŠEK TILKA, Galanterija Mercator, nagr. št. 17 kava Mercator, cigarete TT, čaji filter, sladkor

15. HLUPIČ MARICA, 62250 Ptuj, Mariborska 5, nagr. št. 127 TOZD TMI

16. HRIBAR MARIJA, transport, Mercator nagr. št. 10 PALOMA IZDELKI

17. IGLIČAR RAJKO, prodajni odd. Mercator, nagr. št. 76 MERCATOR TEHN. ODD.

18. ISKRA DANICA, 62250 Ptuj, Tomšičeva 36, nagr. št. 32 AERO CELJE

19. JERKOVIČ NEBOJŠA, galanterija Mercator, nagr. št. 56 MEDEX LJUBLJANA

20. KERIN IVANKA, 62250 Panonija Ptuj, Osojnikova 1, nagr. št. 34 TIP-TOP LJUBLJANA

21. KERIN MIKI, 62250 Ptuj, Trubarjeva 13, nagr. št. 121 ILIRIJA LJUBLJANA

22. KLAJDERIČ LIZIKA, 62250 Ptuj, Abramičeva 9, nagr. št. 78 FRUCTAL-ALKO AJDOVŠČINA

23. KLANEČEK FRANC, 62250 Skorba 20a, nagr. št. 22 kava MERCATOR, čaji filter, cigarete TT, sladkor

24. KLOBUČARIČ TILKA, kadrovski odd. Ljubljana nagr. št. 29 AERO CELJE

25. KOBAL FRANCKA, galanterija Mercator, nagr. št. 70 SLOVENIJA VINO LJ.

26. KOVAČIČ MARICA, bife Proletarska 4, nagr. št. 62 ZLATOROG MARIBOR

27. KRIZANČIČ JULIJA, 62250 Ptuj, Jenzova 4, nagr. št. 133 DROGA PORTOROŽ

28. KUŠAR VINKO, prodajni odd. Mercator, nagr. št. 3 PALOMA IZDELKI

29. LEUPUŠEK DORA, Litija 61270, Ul. 25. maja 4, nagr. št. 110 SVILANIT KAMNIK

30. LINDIČ MARJAN, galanterija Mercator, nagr. št. 116 KAVARNA EVROPA

31. MERZEL DRAGICA, galanterija Mercator, nagr. št. 111 TOPER CELJE

32. MICIČ JERICA, prodajni odd. Mercator, nagr. št. 9 PALOMA IZDELKI

33. NAHBERGER IVO, 62250 Ptuj, Panonija, Ciril Metodov drevored 5, nagr. št. 19 kava MERCATOR, čaji filter, cigarete TT, sladkor

34. NAHBERGER TONČKA, Mercator, kuhinja, nagr. št. 122 ILIRIJA LJUBLJANA

36. PERME JOŽICA, Mercator transport, nagr. št. 59 ZLATOROG MARIBOR

37. PIŠEK ZVONKO, 62250 Ptuj, Panonija, Lackova 8 nagr. št. 95 TRIKON KOČEVJE

38. PLUT JOŽICA, kadrovski oddelek Mercator, nagr. št. 11 PALOMA IZDELKI

39. ROGINA STANKO, Panonija Ptuj 62250, novo skladišče, nagr. št. 31 AERO CELJE

40. NATALIJA SEVER, Mercator galanterija, nagr. št. 102 ETA KAMNIK

41. ŠAFAR MARJAN, galanterija Mercator, nagr. št. 63 TOZD KAVARNA IN BAR NEBOTIČNIK

42. TROBEVŠEK DARINKA, kadrovski oddelek Mercator, nagradna št. 84 TOZ ZAGREB

43. VIDMAR MARJANA, galanterija Mercator, nagr. št. 112 TOPER CELJE

44. VIRANT VERONIKA, Litija, Grbinka 32, nagr. št. 21 kava MERCATOR, čaji filter, cigarete TT, sladkor

45. VREČAR IVANKA, galanterija Mercator, nagr. št. 101 ETA KAMNIK

46. ZAJC IVANKA, Ljubljana, Bratov Kunovarjev 4, nagr. št. 115 TOPER CELJE

47. ŽEROVNIK TONI, Mercator galanterija, nagr. št. 36 SAPONIJA OSIJEK

In kdo so Slavnikovi nagrajenci:

1. FLORJANČIČ JOŽICA, 61000 Ljubljana, Poljanska 9

2. HORVAT STEVO, 61000 Ljubljana, Grintovška 10

3. LACIJAN LIDIJA, TOZD INVESTA, Ciril Metodov trg 1, 61000 Ljubljana

4. PRAZNIK JOŽE, 61352 Preserje 9, Preserje

5. STRAH MAGDA, Podpeč 26, 61352 Preserje

Na voljo vam je pet povratnih vozovnic za smeri: Maribor—Portorož, Ljubljana—Murska Sobota in Ljubljana—Zagreb.

Vse nagrajence iz Ljubljane, pa tudi ostale vljudo naprošamo, da nagrade čimprej dvignejo, najkasneje pa do 20. marca 1974, v ekonomski propagandi in informativni službi, Ljubljana, Tržaška 37 b. Srečnim dobitnikom iskreno čestitamo, vsem drugim pa želimo več sreče prihodnjic.

Pa še to...

Mislili smo, da smo vam pripravili otročje lahek kviz. Ko smo sestavljali vprašanja, smo mislili na vse in pričakovali velik kup rešitev. Pa smo se krepko zmotili. Dobili smo zelo malo odgovorov, med njimi pa res samo malo, malo popolnoma pravih. Tako smo lahko ugotovili, da celo svoje podjetje prenekateri zelo malo poznate; ne prebirate glasila »Mercator«, ki je namenjeno vsem. Kajti, če bi glasilo redno prebirali, potem vprašanja, zastavljena v nagradni igri, prav nikomer ne bi smela predstavljati nek trd oreh. Žal, res iskreno žal nam je, da ni pravih rešitev več, kajti ostalo nam je še kup nagrad.

Ko smo ugotavljali pravilnost vaših rešitev, smo si izpisovali nepravilne, včasih prav smešne in čudne odgovore. Kot smo že rekli, je prav zaradi »nesrečnega« piva Pils mnogo pisem romalo v koš. Ker v tem vprašanju vprašujemo tudi po imenu proizvajalca piva (Skol) naj povemo, da je neki reševalec napisal, da ga proizvaja tovarna Zlatorog. Stalnih sodelavcev glasila marsikdo tudi ne pozna; imena Dejan, Maja Hočevar in druga zasledimo celo po nekajkrat v sleherni številki. Vi pa ste pisali čisto nekaj drugega in mnogi enostavno prepisali imena članov uredniškega odbora.

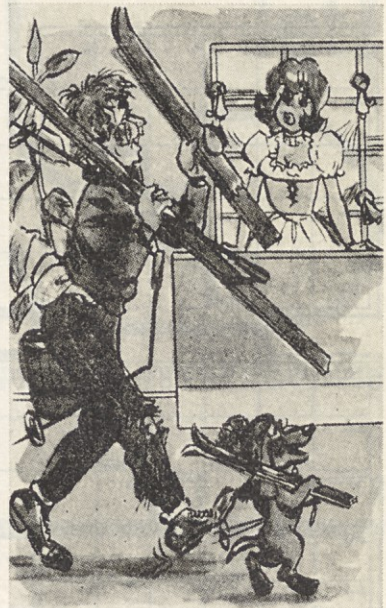
Tudi posebnih številke »Mercatorja« ne prebirati vsi, kajne? Sicer ne bi mnogi od vas zapisali, da se naše podjetje po novem imenuje OZD Mercator, Aškerčeva 3... Prodajaln in bifejev skupaj imamo okrog 470, vi pa ste navajali vse mogoče številke, celo 1500!

Slika veleblagovnice v Beogradu smo že objavili ničkolikokrat. Pa je še ne poznate vsi, saj je nekdo zapisal da je to trgovski šolski center, neka reševalka pa, da je to tiskarna ČGP Delo.

Še in še bi lahko naštevati »race«, ki smo jih našli pri pregledovanju vaših odgovorov. Morda ste vzeli to nagradno igro premalo resno. No, če niste med nagrajenci tokrat, boste imeli mogoče več sreče prihodnjic. In pri reševanju novih ugank se spomnite starega reka, ki pravi, da se brez muje še čevljev ne obuje.

Pa brez zamere in lep pozdrav Dejan

ha, ha, ha, ha

— Danes je šlo veliko bolje. Zlomil sem samo eno smučko...

— Lahko se mi kar smejeta, toda jaz pravim: Sigurno je sigurno!

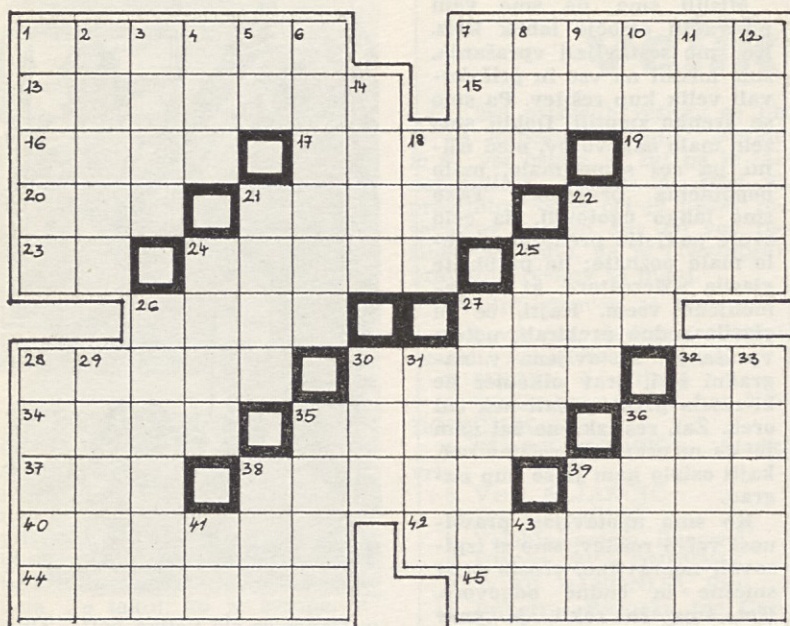

— Na maškaradi se delaš vedno najmočnejšega, doma pa si vedno takooo utrujen!

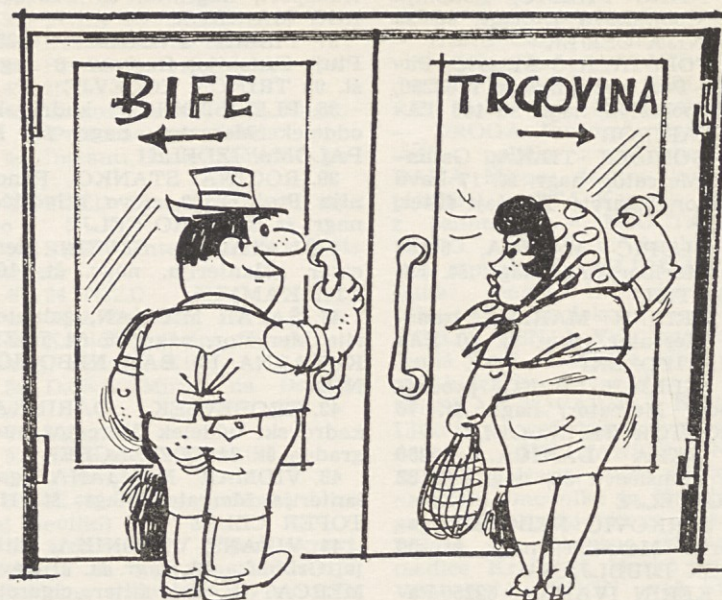
Zaradi maloštevilnih pravih rešitev je imela žirija obilo dela

25 let
MM
Mercator

VODORAVNO: 1. priimek angleškega filmskega igralca (Peter, »Beckett«), 7. forma, 13. mesto v Beli krajini s tekstilno industrijo, 15. dvogovor, 16. ime nemške filmske igralke (Sommer), 17. pred leti umrli slovenski skladatelj (Blaž), 19. organ vida, 20. nekdanja portugalska posest na zahodni obali Indije, 21. vrtinčast vihar, hurikan, 22. čir, tur, 23. medmet vzdih, 24. zahodni del Nove Gvineje, 25. propeler, vijak, 26. pripadnik nekdanjih keltskih prebivalcev Britanije, 27. ozek pas blaga, 28. dodatek, pristavek, 30. plod stročnice, 32. predlog, 34. mesto v Indiji s čudovito nadgrobno stavbo Tadž Mahal, 35. otok v Egejskem morju, 36. orientalsko sukno, 37. pastir iz Sneguročke, 38. natočitev, 39. ugandski general (Idi), 40. odposlanec, sel, 42. cvetlica, po kateri slovi Golica, 44. nekdanja asirska prestolnica, 45. nekdanji tip srednje sole.

NAVPIČNO: 1. zadnja črka grške abecede, 2. vrsta pomladanskega cvetja, 3. palica za čiščenje pluga, 4. vzklík na biko-borbah, 5. LI, 6. vrsta plastične mase, acetatna celuloza, 7. najvišje nordijsko božanstvo, 8. pripomoček za priganjanje živali, 9. solmizacijski zlog, 10. otok v Jadranu, 11. vrsta tropskega sadja, 12. trg v starih Atenah, 14. Noetova barka, 18. krajše ime reke Menem, 21. očrt, opis, 22. pritisk, 24. pripadnica evropskega otočnega naroda, 25. grški bog ljubezni, 26. mesto v Vzhodni Nemčiji, 27. medicinska priprava za punktiranje, 28. kraj v Zahodni Nemčiji, 29. presihajoče jezero v vzhodni Afriki, 30. del panja, 31. prestol, 32. prihod v goste, 33. v starogrški mitologiji Perzejeva mati, 35. mrtvaški oder, 36. ena od amonijakovih spojin, škrob, 38. duh umrlega pri starih Slovanih, 39. srbsko moško ime, 41. avtomobilska oznaka Siska, 43. vzklík pri kartah.

PRI MERCATORJU DOBITE VSE: FRANCE LJ GRE V NJEGOV BIFE, MICKA PA GRE V TRGOVINO, DA NAKUPI ZA DRUŽINO!

Natakar v hotelski restavraciji pride ves zadihan zaradi preoblice dela k novo došlemu gostu, da bi ga vprašal, s čim naj ga postreže.

— Ali imate astmo? vpraša gost zadihanega natakara.

— Če je na jedilnem listu, vam lahko prinesem, odgovori razstreseni natakak.

Godrnjajoč pride zakonski mož iz kopalnice in se pritožuje:

— Sploh ne vem kaj je z mojim brivskim čopičem. Naenkrat ni več uporaben.

— Kako pa je to mogoče. Ko sem z njim včeraj lakirala kuhinjski stol, je bil še čisto v redu, odgovori začudeno njegova žena.

V nedeljo zvečer z Marjanom Kraljem

V priljubljeni radijski, zabavno-glasbeni oddaji »V nedeljo zvečer«, ki jo vodi popularni napovedovalec Marjan Kralj, sodeluje že nekaj časa, enkrat na mesec, kot »gost« tudi MERCATOR. Pa si preberite zato verze o Mercatorju tudi tisti, ki niste uspeli slišati Marjana Kralja, ki je le-te tudi sam zapel:

1.
Se nekaj dni, pa bo veselo!
Naše najlepše urice!
V gorah, ob morju, spet bo zavrelo,
saj bodo tu — počitnice!

Najprej na soncu bomo se greli,
vsak bi rjavo barvo rad.
Mladi se bodo v discu vrteli —
jaz pa bi se želel naspiti!

Predno greste, se oglasite
pri dobremu prijatelju!
Vse za dopust — pri njem dobite
jasno da pri MERCATORJU.

No, saj so še druge štacune...
in ki imajo še pa še!
Pa na zalogi to in ono —
ampak MERCATOR ima čisto vse!

2.
Oh jej, kako čas hitro teče,
komaj dohaja ga spomin.
Me prav zanima kaj ga vleče...
menda ni to — ta drag bencin.

Ze novo leto trka na vrata
z njim pa skrbi spet sto in sto.
Glava boli našega ata:
...spet bo denarja morje šlo!

Če boste pridni, vam bom pomagal
in vam povedal na uho:
da pri nakupih ne bi omagal
pazite vedno le na to:

Ne ogledujte draga darila,
tega ne marajo mamice,
najbolj se bodo razveselile:
kilo MERCATOR kavice!

3.
Se nekaj dni starega leta
pa ga bo spet pocitral vrag.
Kakšne »redukcije« novo obeta,
kaj nam prineslo bo na prag?

Vse te skrbi — nekdo prežene
in vse težave uredi!
Glava bo čista — brez migrene!
Kavo MERCATOR le izpij!

Oh, ta december! Ta je kotišče
vseh nadlog! Je vražji čas!
Kajti na koncu nas še obišče
s praznimi žepi — dedek Mraz!

Vse te skrbi — nekdo prežene
in vse težave uredi!
Glava bo čista — brez migrene!
Kavo MERCATOR le izpij!

Glasilo delovne skupnosti veletrgovine »Mercator«, Ljubljana, Aškerčeva 3 — Izdaja centralni delavski svet veletrgovine »Mercator« — Izhaja enkrat mesečno — Ureja uredniški odbor: Edo Božič, Danilo Domajnko, Branko Gorjup, Kancijan Hvastija, Nada Lombardo, Marjan Pogačnik, Jože Rener, Janez Rozman, Mirko Rupelj, Stane Vrhovec, Ivanka Vrhovčak — Glavni urednik: Marjan Pogačnik — Odgovorna urednica: Ivanka Vrhovčak — Tiska: tiskarna »Toneta Tomšiča«, Ljubljana
Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov